



Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Kortrijkstraat (Tielt, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2018B66

Februari 2018

ARCHEOLOGIENOTA

BUREAUONDERZOEK (FASE 0)

DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Janiek De Gryse, Clara Thys, Joren De Tollenaere, Aaron Willaert

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /

De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:

Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2018

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek	6
1.1 Beschrijvend gedeelte	6
1.1.1 Administratieve gegevens	6
1.2 Onderzoeksopdracht	8
1.2.1 Onderzoekskader	8
1.2.2 Juridische context	8
1.2.3 Randvoorwaarden	8
1.2.4 Archeologische voorkennis van het terrein	9
1.2.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief	10
1.2.6 Onderzoeksmethode- en strategie	13
1.2.6.1 Methode	13
1.2.6.2 Fysisch geografische situatie	13
1.2.6.3 Bekende archeologische vindplaatsen	13
1.2.6.4 Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader	13
1.2.6.5 Verstoringshistoriek	14
1.2.6.6 Algemene wetenschappelijke advisering en advies van specialisten Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.	
1.3 Assessmentrapport	14
1.3.1 Ruimtelijke situering	14
1.3.2 Beschrijving aardwetenschappelijke gegevens	15
1.3.2.1 Traditionele landschappenkaart (geomorfologie)	16
1.3.2.2 Geologie	17
1.3.2.2.1 Tertiair	17
1.3.2.2.2 Quartair	18
1.3.2.3 Bodem	19
1.3.2.3.1 Bodemtypes	19
1.3.2.3.2 Bodemerosie	20
1.3.2.4 Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHMV) en hoogteverloop	21
1.3.2.5 Hydrografie	24
1.3.3 Gekende archeologische waarden	25
1.3.3.1 Historisch en cartografisch onderzoek	25
1.3.3.1.1 Historische achtergrond	25
1.3.3.1.2 Historische kaarten	26
1.3.3.1.3 Huidige gebruik en verstoringen	34



1.3.3.2	Beschrijving van de gekende archeologische waarden	43
1.3.3.3	Projectgebied gesitueerd ten aanzien van zijn landschappelijk en culturele kader	45
1.4	Synthese	46
1.4.1.1	Interpretatie van aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoedFout! Bladwijzer niet gedefinieerd.	
Deel 2:	Bibliografie.....	48
Deel 3:	Bijlagen.....	49

FIGURENLIJST (2018B66)

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt).....	7
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).....	7
Figuur 3: Verontreiniging weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).	10
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).	11
Figuur 5: Geplande onderkeldering weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).	12
Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).	15
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).....	16
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).	17
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).....	18
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).	19
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op de potentiële bodemerosiekaart per perceel, 2017 (Bron: Geopunt).	20
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	21
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt).	22
Figuur 14: Hoogteverloop van het projectgebied (van noordwest naar zuidoost) volgens de profiellijn weergegeven op het DHMV (bron: Geopunt).....	23
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).	24
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op het plan van Lodewijk de Bersacques, 1635 (Bron: Tielt, Historische stedenatlas van België).....	27
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Sanderuskaart, 1640 (Bron: Sanderusmaps).	28
Figuur 18: Schetsmatig kloosterplan (Bron: Lerouge, J. 1986, p.25.).....	29
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).	30
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op het figuratief plan van Philip Jan Lemaieur uit 1786 (Bron: ARA).	31
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).	32
Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).	32
Figuur 23: Detail uit pedagogische schoolkaart uit 1880 van onderwijzer De Slypere (Bron: Tielt, Historische stedenatlas van België, pp. 76-77).	33
Figuur 24: De verontreinigde zones weergegeven op de GRB basiskaart (bron: Geopunt).	37
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).	34
Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).	35

Figuur 27: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).	35
Figuur 28: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).	36
Figuur 29: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).	36
Figuur 30: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt).	43
Figuur 31: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geoportaal).	45

TABELLENLIJST (2018B66)

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	6
Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.....	15
Tabel 3: Overzicht van de aanwezige CAI.	44

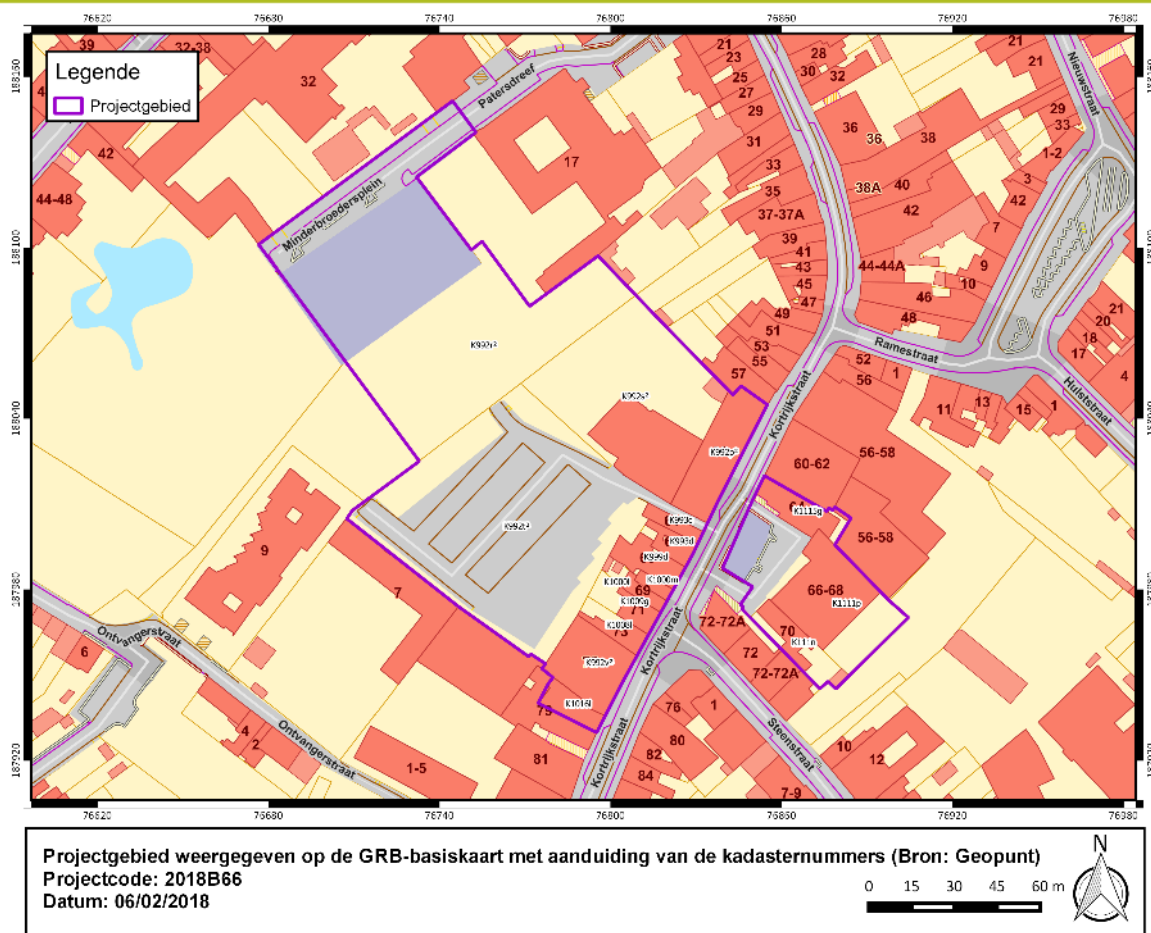
Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

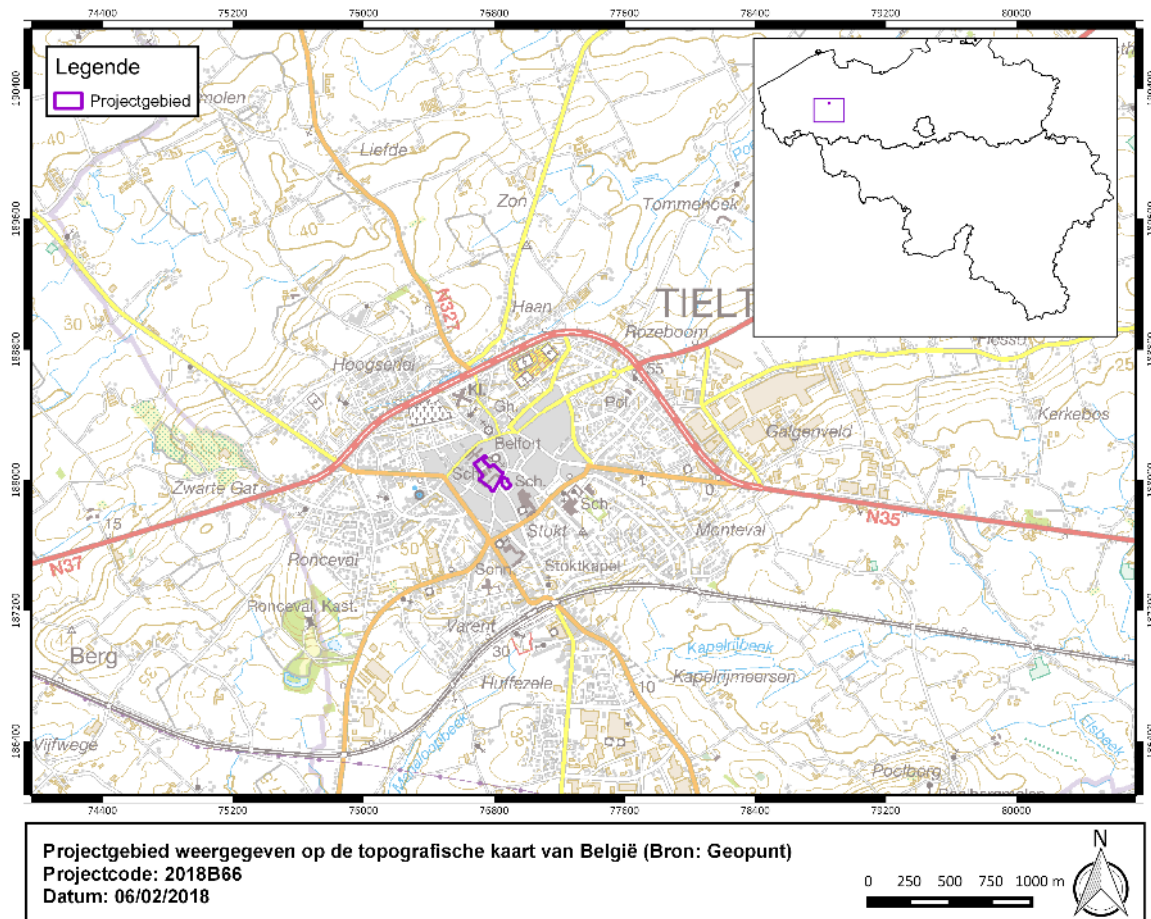
1.1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Tielt
	Deelgemeente	/
	Postcode	8700
	Adres	Kortrijkstraat
	Toponiem	Kortrijkstraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 76596 Y _{min} = 187906 X _{max} = 76984 Y _{max} = 188175
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Tielt, Afdeling 1, Sectie K, nr's: 992r ² , 992s ² , 992p ² , 992t ² , 993c, 993d, 999d, 1000m, 1000l, 1009g, 1008l, 992v ² , 1016l, 1115g, 1111p, 111n	
	Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Janiek De Gryse (erkend archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Joren De Tollenaere (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	



Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt).



Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Onderzoekskader

Aanleiding van onderhavig bureauonderzoek vormt het geplande stadsvernieuwingsproject Kortrijkstraat ter hoogte van de voormalige collegesite. Het projectgebied wordt in deze studie Tielt Kortrijkstraat genoemd.

Met onderhavig bureauonderzoek wordt de eerste stap gezet van archeologisch vooronderzoek met het oog op het bekomen van een bekrachtigde archeologienota en aldus de behartiging van de archeologische belangen binnen de planrealisatie conform het actueel Vlaams erfgoedbeleid.

Het archeologisch vooronderzoek betracht vooreerst archeologische artefacten en sites op te sporen binnen de grenzen van het projectgebied. Finaal formuleert het archeologisch vooronderzoek een beargumenteerde inschatting van het potentieel voor kennisvermeerdering van eventueel aanwezige archeologische resten binnen de grenzen van het projectgebied en hoe hiermee om te gaan in het kader van de planuitvoering.

Een dergelijke inschatting kan gebeuren na het beantwoorden van de volgende onderzoeksvragen:

- Wat is op basis van de bestaande bronnen, het archeologisch potentieel van het projectgebied?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van één of meerdere archeologische sites?
- Indien niet, kan de afwezigheid van indicaties op basis van de resultaten van het bureauonderzoek verklaard worden?
- Indien wel, kan op basis van bestaande bronnen bepaald worden wat de aard, datering en bewaring is?
- Wat is de verstoringshistoriek van het plangebied en welke invloed heeft dit op het archeologisch potentieel van het terrein?
- Welke impact hebben de geplande werken op het archeologisch bodemarchief?
- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site?

1.2.2 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan deels in een zone bestemd als woongebied en deels in een zone bestemd als woongebied met culturele, historische en/of esthetische waarde. Het plangebied is gelegen binnen de vastgestelde archeologische zone van de historische stadskern van Tielt. Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 20147 m²; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.3 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt. Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel onmogelijk, voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning of verkavelingsvergunning. De prospectie kan pas uitgevoerd worden na het verwijderen van de bestaande bebouwing en verharding.

Daarom wordt geopteerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.2.4 Archeologische voorkennis van het terrein

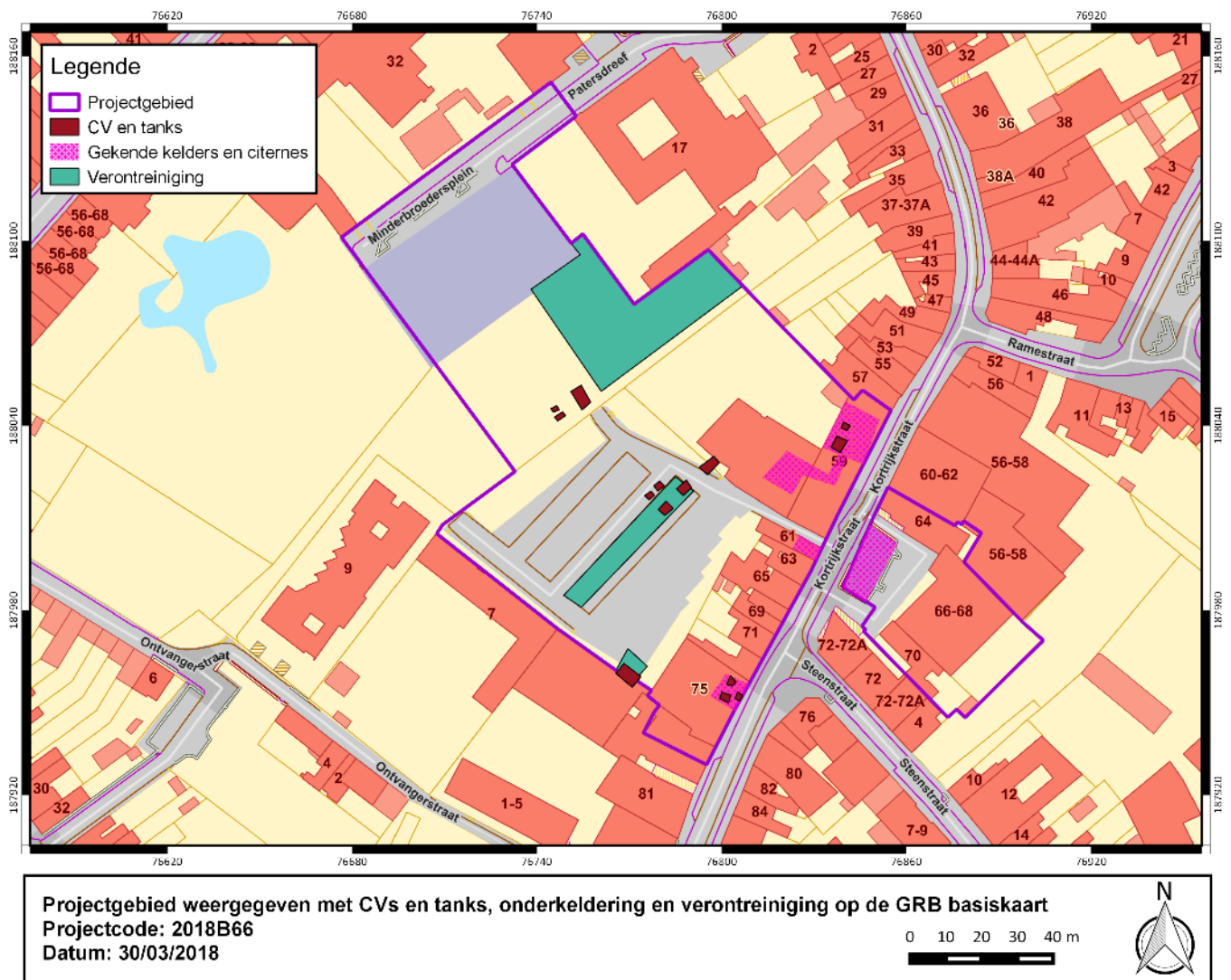
Binnen de grenzen van projectgebied Kortrijkstraat Tielt werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd. In de onmiddellijke omgeving zijn wel 3 archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.2.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief

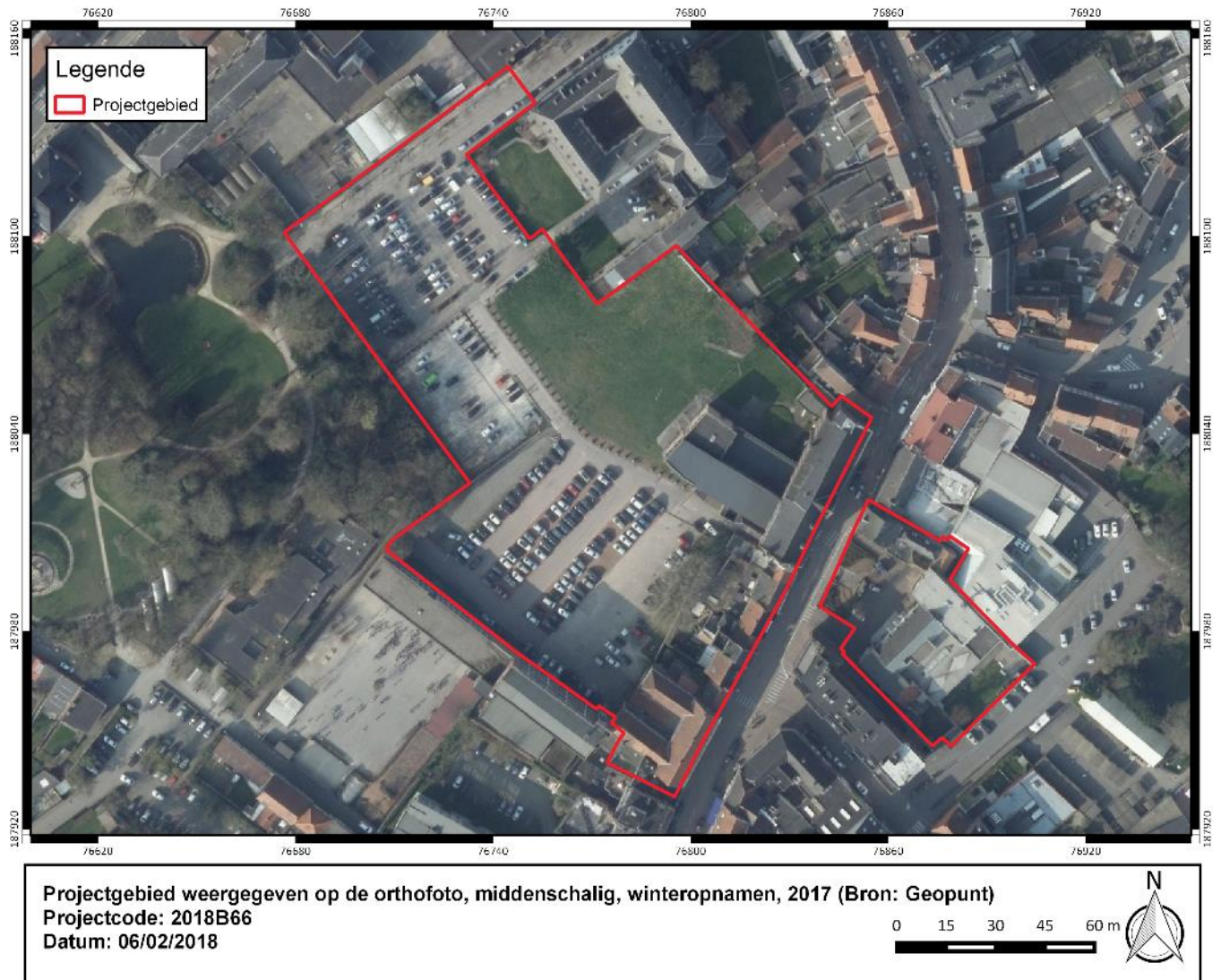
De totale oppervlakte van het onderzoeksterrein bedraagt 20147 m².

Bestaande toestand

Thans situeert zich langsheen de volledige westzijde van de westelijke onderzoekzone een verhard parkeerterrein. Langsheen de zuidoostelijke zijde is er rijbebouwing waarneembaar. In het noordoostelijk deel situeert zich een graszone. De oostelijke onderzoekzone is integraal verhard en bebouwd. Er is geen info betreffende funderingswijzen. De info betreffende historische onderkeldering, ondergrondse mazouttanks en C.V. ketel en aanwezige verontreiniging is weergegeven op onderstaand plan.



Figuur 3: Projectgebied weergegeven met CVs en tanks, onderkeldering en verontreiniging op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).



Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

Ontworpen toestand¹

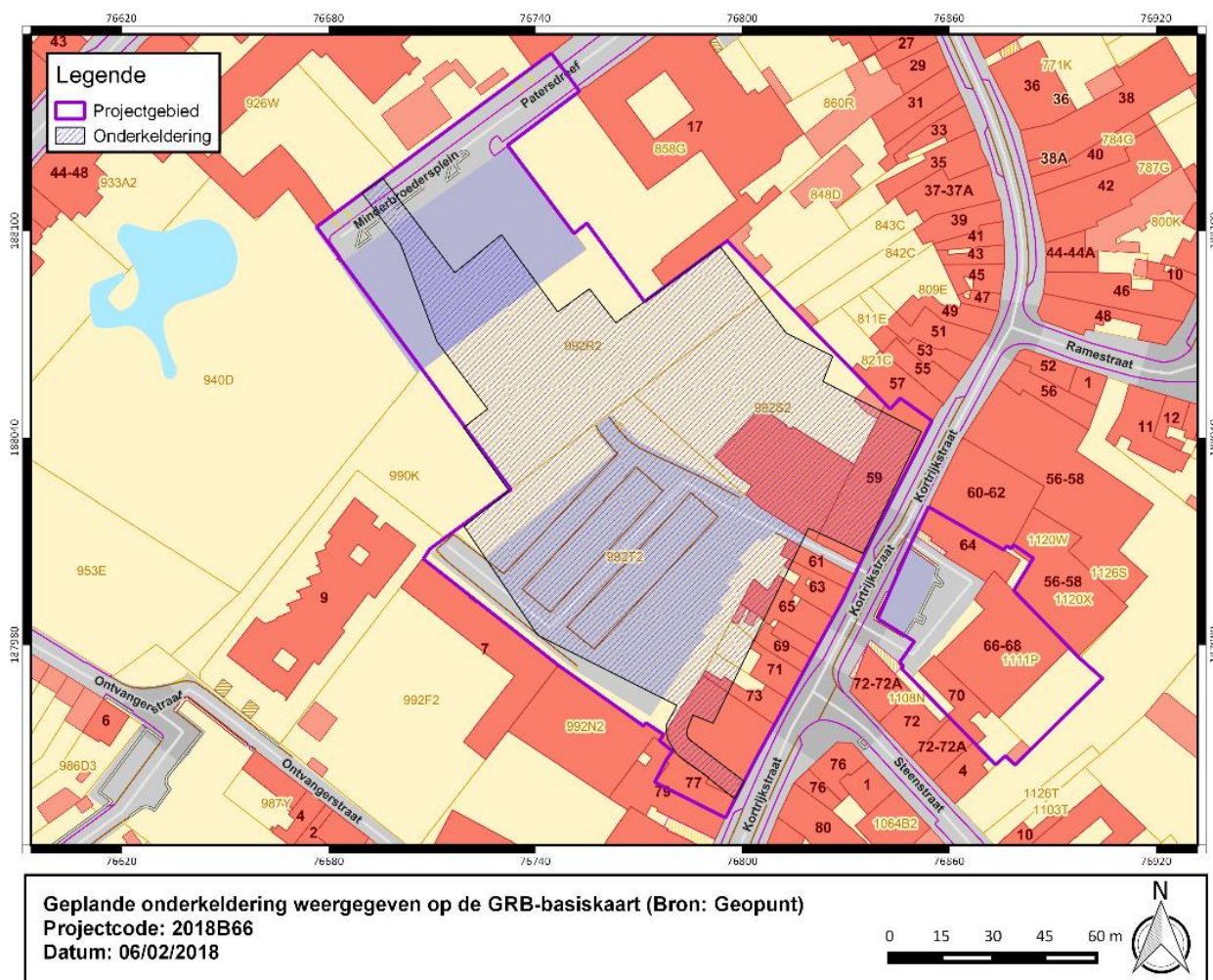
1. Westelijke onderzoekszone

- **Ondergrondse parking:** Het betreft een parking met 2 ondergrondse bouwlagen (238 plaatsen) voorzien. Niveau -1 situeert zich op -4,4m t.o.v. het nulpas; niveau -2 op -7,2m. De totale oppervlakte van de geplande parking bedraagt 1,19 hectare. De hoofd in- en uitrit situeert zich ter hoogte van de Ieperstraat. De inrit krijgt een ondergrondse verbinding met de parking onder het Minderbroederplein. De parking beschikt over een secundaire inrit aan de Kortrijkstraat. De fundering van de parking bestaat uit secanspalen.
- **In de zone ten ZW van de (inrit van de) ondergrondse parking.** wordt wegenis en park aangelegd, waardoor de verstoring beperkt blijft qua diepte: funderingskoffer wegenis + afwerkingslaag tot op totale diepte van ca. 40cm, mogelijks met plaatselijk een rioleringsbuis, waarvan de fundering tot op max 1m40 diep komt.
Uit navraag bij de bouwheer blijkt dat het al dan niet aanleggen van rioleringsstracés op dit ogenblik nog niet duidelijk is en bijgevolg geen rioleringsplannen bijgevoegd kunnen worden. Indien rioleringen aangelegd worden, hebben deze een maximale breedte van 1m.

¹ Schriftelijke mededeling B. Aerts 28/3/2018

Waar geen wegenis komt, zal het naastgelegen park uitgebreid worden. Tijdens de werf wordt deze zone als aanvoerstrook gebruikt waarvoor een tijdelijke wegenis aangelegd wordt met een maximale ingreep in de grond met een diepte gelijk aan die van de finale infrastructuur.

- De zone ten NO van de inrit, aangrenzend aan de kloostertuin: idem als de zone ten ZW van de (inrit van de) ondergrondse parking.
- De zone van de historische bebouwing langs de Kortrijkstraat: de nieuwe constructies voorzien hier geen kelders, maar eventueel aanwezige ondergrondse massieven / kelders zullen in die mate verwijderd worden zodat ze geen gevaar meer vormen voor eventuele scheurvorming van de nieuwe constructies. Als er geen ondergrondse massieven of kelders aanwezig zijn, zal de grond afgegraven worden tot op een diepte van wellicht een 60-tal centimeter. De exacte diepte zal nog uitgeklaard worden door de ingenieur stabiliteit.



Figuur 5: Geplande onderkeldering weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

2. Oostelijke onderzoekszone

- Ter hoogte van de oostelijk onderzoekzone wordt een niet-onderkelderd gebouw opgericht met 28 parkeerplaatsen. Tav de nieuwe constructies: gebouwen af te graven tot ca. 60-tal cm en waar openbaar domein / parking komt: af te graven tot ca. 40cm, met plaatselijk een diepere strook ivf riolering. De rioleringstracés zijn nog niet gekend.

1.2.6 Onderzoeksmethode- en strategie

1.2.6.1 Methode

Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

1.2.6.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen. De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad van het archeologische erfgoed.

Volgend kaartmateriaal werd geconsulteerd t.b.v. de aardkundige analyse van de projectlocatie:

- Tertiair geologische kaart van Vlaanderen
- Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart
- Geomorfologische kaart

1.2.6.3 Bekende archeologische vindplaatsen

Dit wijst op vindplaatsen waar de fysieke neerslag van menselijke activiteiten uit het verleden reeds werd vastgesteld en gedocumenteerd. Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het projectgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd.

1.2.6.4 Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties.

Om bij deze casus inzicht te verwerven over de archeologische indicatoren in het plangebied werd onderstaand historisch kaartmateriaal geanalyseerd:

Bron	Jaartal
Lodewijk de Bersacques	1635
Sanderuskaart	1640
Kaart van Ferraris	1771-1777
Philip Jan Lemaieur	1786
Atlas der Buurtwegen	1843-1845
Popp Kadasterkaarten	1842-1879
De Slypere	1880

Op basis van dit kaartmateriaal kan de bewoningsgeschiedenis vanaf de eerste helft van de 17^{de} eeuw vastgesteld worden en de eventuele gevolgen ervan op het archeologisch bodemarchief ingeschat worden. Deze gegevens werden aangevuld met informatie afkomstig uit archeologische en historische literatuur, daarnaast is ook gebruik gemaakt van data over de lokale toponymie en geschiedenis. De keuze van de bronnen is gebaseerd op graad van relevantie en toegankelijkheid.

Om het cultuurhistorische kader van het projectgebied in kaart te brengen, werd het kaartmateriaal beschikbaar op Geoportaal geconsulteerd.

1.2.6.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van de planlocatie bepaalt in belangrijke mate de gaafheid en bewaringsgraad van het archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, verslagen van bodemonderzoeken of informatie uit de aardwetenschappelijke kaarten een grote rol spelen bij het correct inschatten van de aanwezigheid en van de bewaringstoestand van de archeologische resten.

1.3 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.3.1 Ruimtelijke situering

Het onderzoeksterrein is gelegen in Tielt, in de provincie West-Vlaanderen. Tielt is een middelgrote stad gelegen in de provincie West-Vlaanderen, ongeveer bij het middelpunt van de driehoek gevormd door Brugge, Kortrijk en Gent. Sinds 1976 is Tielt de hoofdgemeente van de gemeenten Aarsele, Kanegem en Schuiferskapele.

Het onderzoeksgebied is op te delen in een westelijke en een oostelijke onderzoekslocatie. De westelijke onderzoekslocatie situeert zich tussen de Patersdreef en de Kortrijkstraat; de oostelijke onderzoekslocatie situeert zich aan de andere zijde van de Kortrijkstraat.



Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

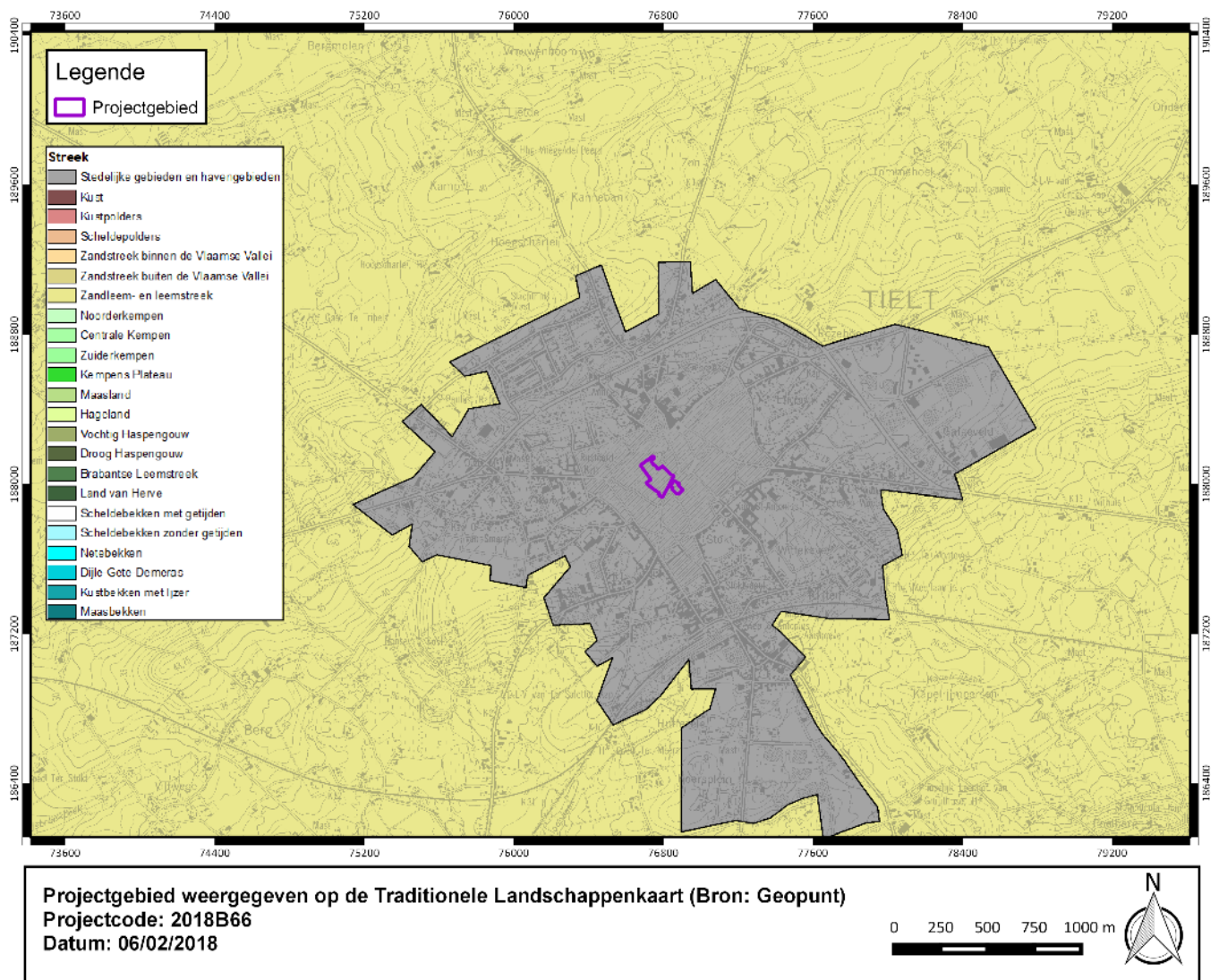
1.3.2 Beschrijving aardwetenschappelijke gegevens

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

Bron	Informatie
Traditionele landschappenkaart	Stedelijke gebieden en havengebieden
Tertiair	Lid van Pittem (Fm. Gentbrugge)
Quartair	Type 1: eolische afzetting
Bodentypes	OB
Potentiële bodemerosie	Geen info
Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen	Hoogte tussen ca. 46,5 en 49,5 m TAW
Hydrografie	Leiebekken (deelbekken: Benedenleie) Waterlopen: Poekebeek

1.3.2.1 Traditionele landschappenkaart (geomorfologie)

Het projectgebied is gelegen in stedelijke gebieden en havengebieden en bevindt zich binnen de zandleem- en leemstreek.



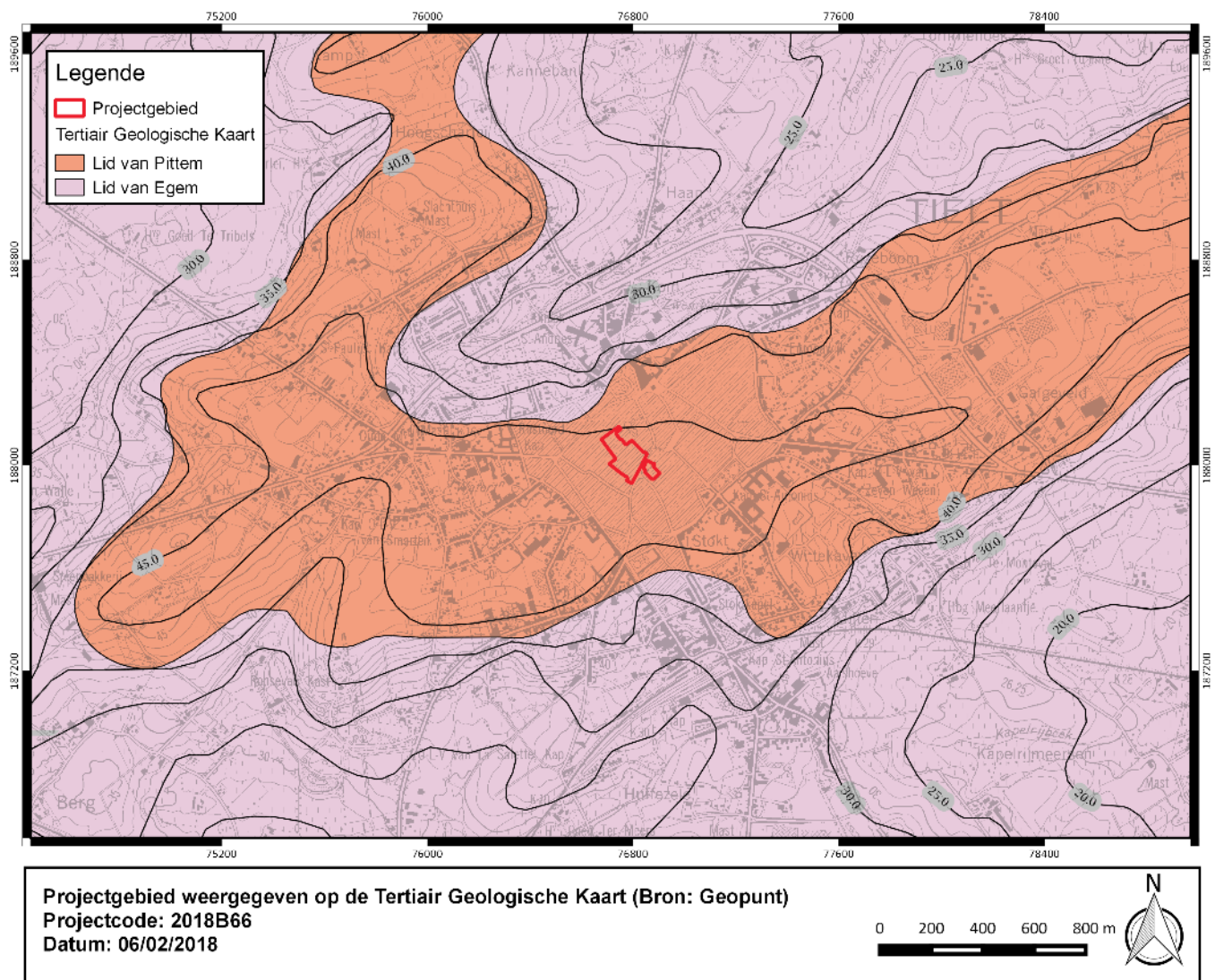
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

1.3.2.2 Geologie

1.3.2.2.1 Tertiair

Het projectgebied bevindt zich in het **Lid van Pittem** (Formatie van Gentbrugge). De Formatie van Gentbrugge bestaat uit een afwisseling van kleiige siltige en zandige mariene sedimenten met enkele macrofossielen. Het is onderverdeeld in drie leden; van oud naar jong: het Lid van Merelbeke, het Lid van Pittem en het Lid van Vlierzele.

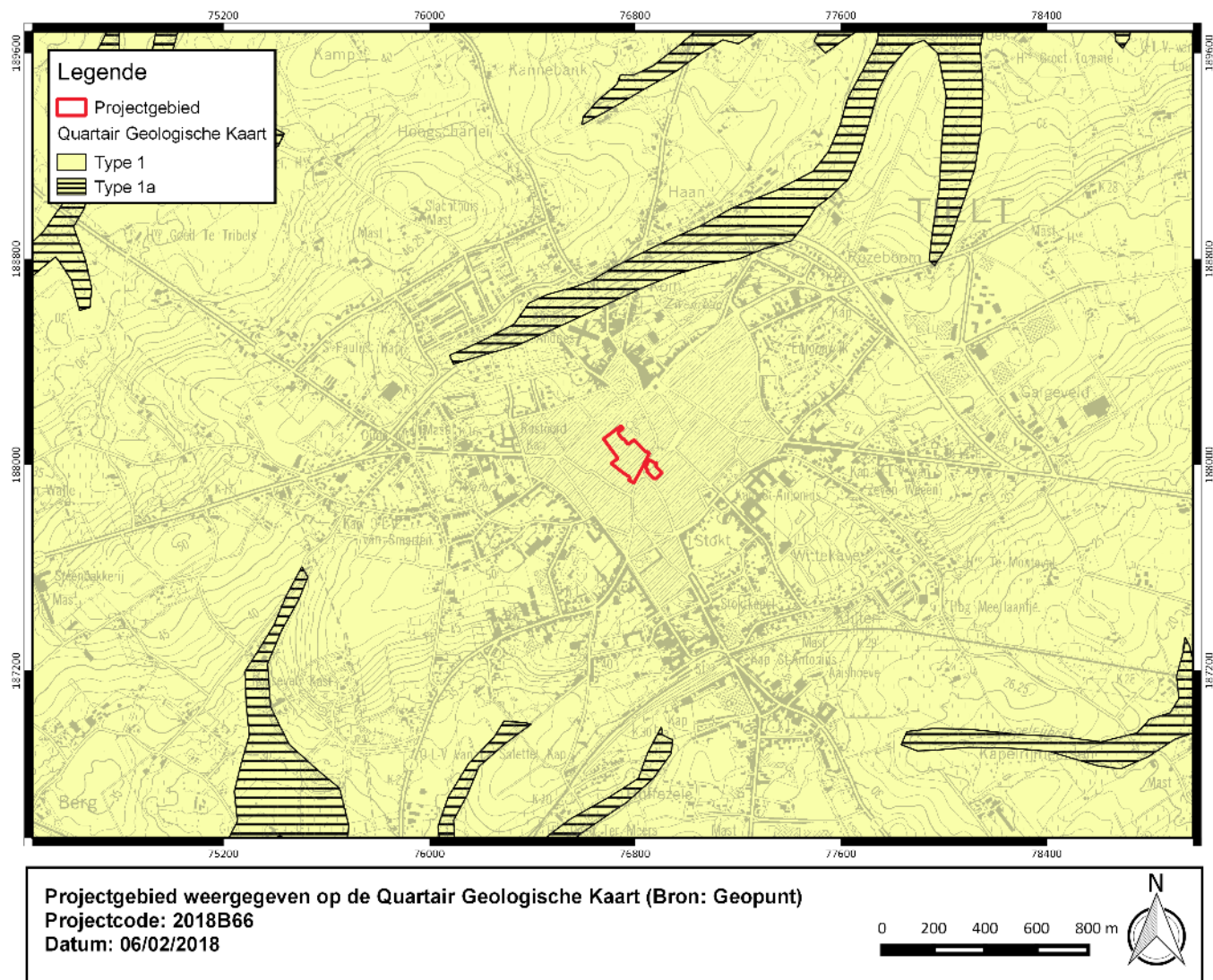
Het **Lid van Pittem** bestaat uit een afwisseling van dunne laagjes kleiig-zandig grof silt en glauconiethoudend kleiig-siltig fijn zand. De laminae zijn dikwijls gebioturbeerd. Er komen getijdegeulen voor in het sediment wat in de intertidale zone is afgezet. Plaatselijk komen zandsteenbanken met opaalcement voor (veldstenen).



Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.3.2.2.2 Quartair

Het projectgebied is gelegen in het Quartair **Type 1**. Dit type bestaat uit een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zand tot zandleem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen van het Quartair bevatten.



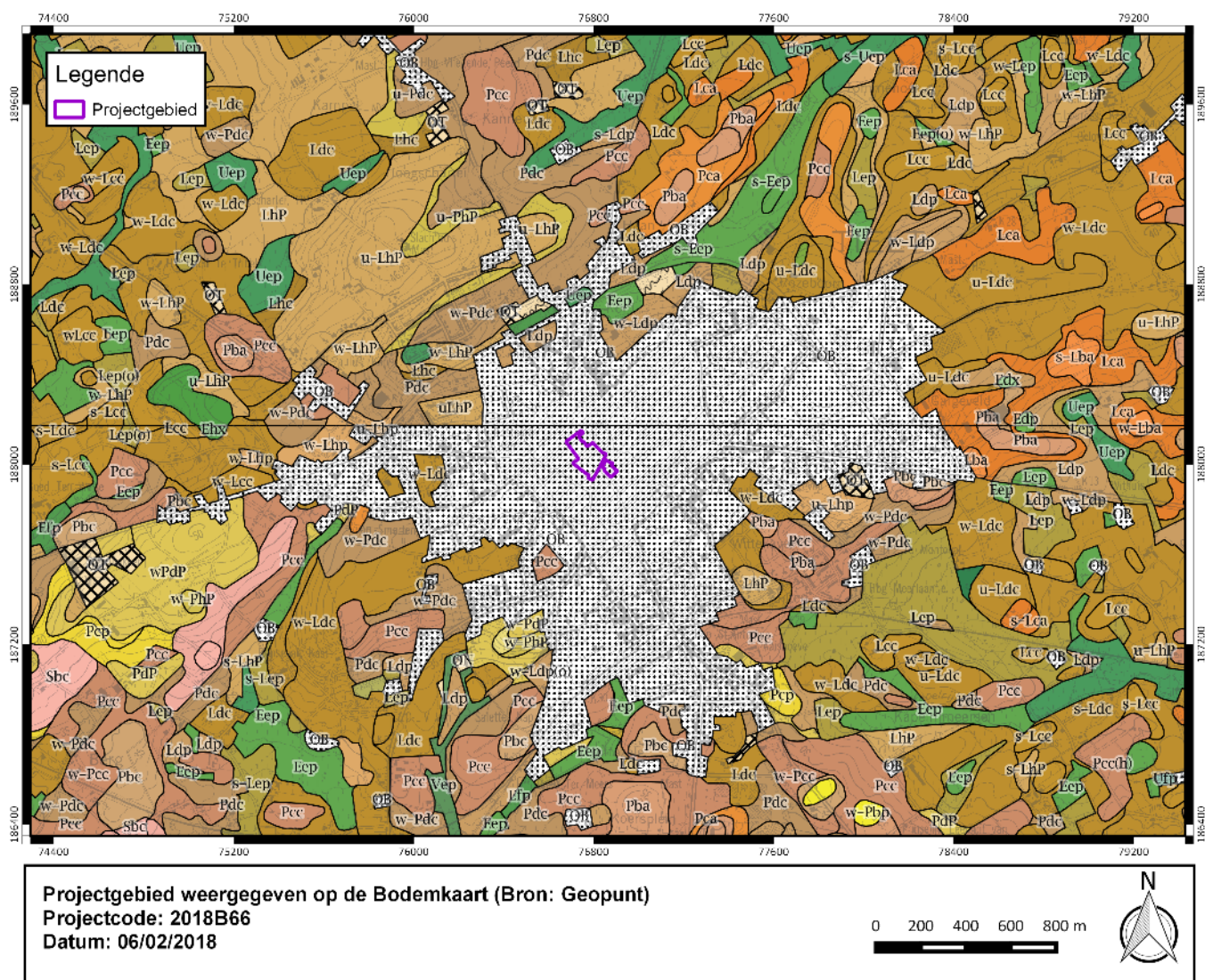
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.3.2.3 Bodem

1.3.2.3.1 Bodemtypes

Het bodemtype **OB** is een kunstmatig bodemtype waarbij de natuurlijke bodem sterk verstoord kan zijn door de aanwezige verharding of bebouwing. Hierdoor is het niet altijd mogelijk de natuurlijke bodem te herkennen.

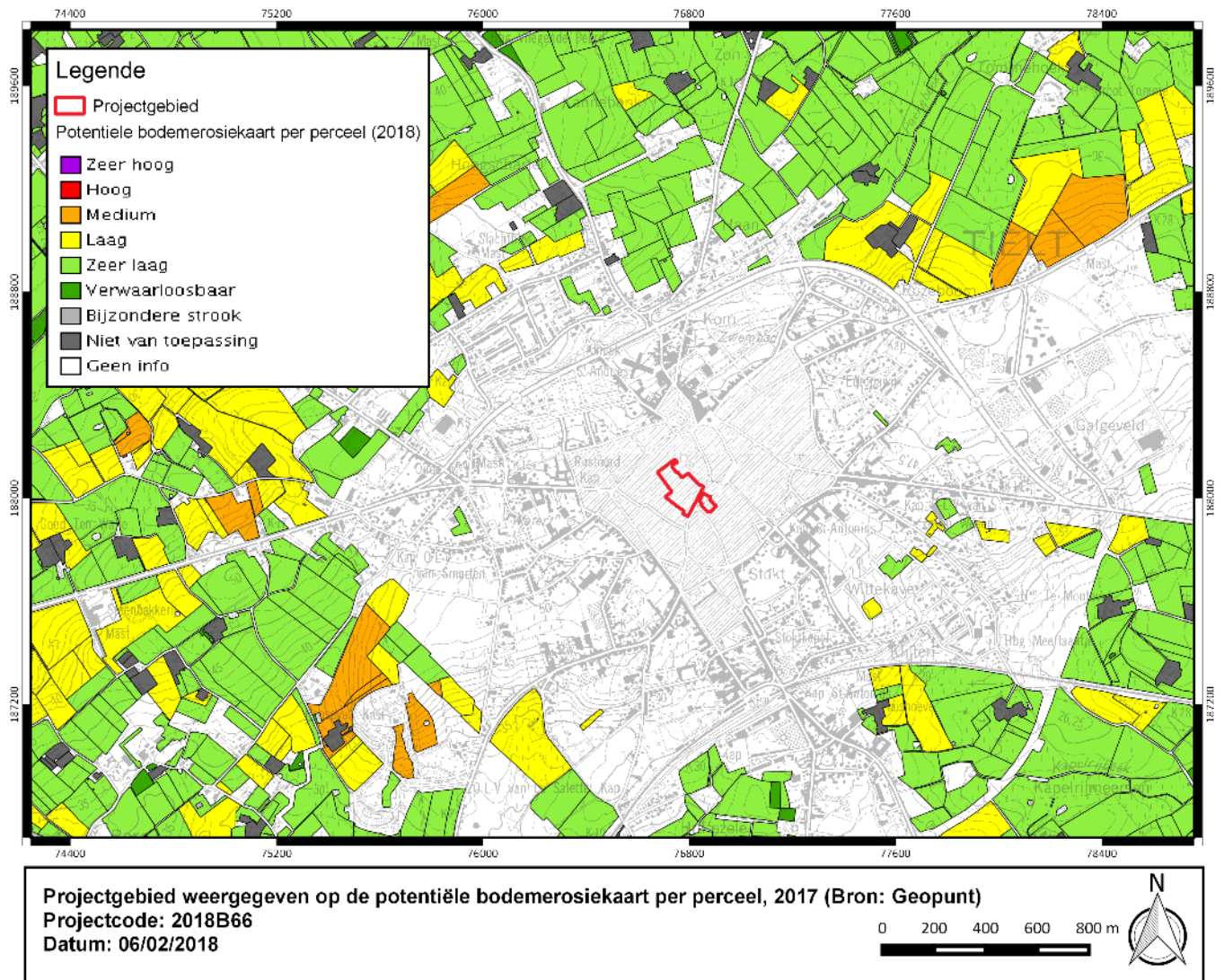
Kijkende naar de bodemtypes rondom het projectgebied dan is aan te nemen dat de aanwezige bodem lichte zandleem tot zandleem zal zijn.



Figuur 10: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).

1.3.2.3.2 Bodemerosie

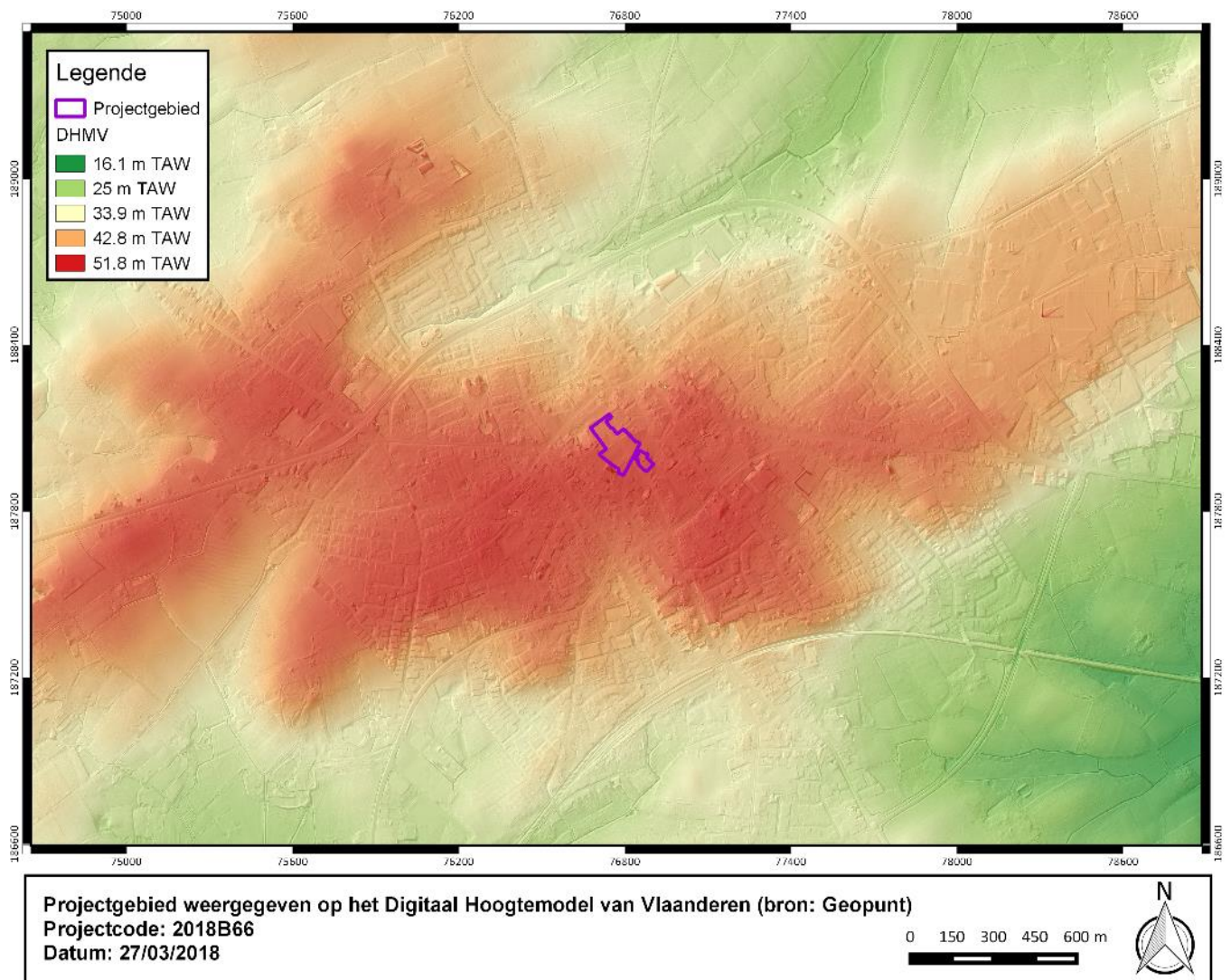
Er is geen info gekend over de potentiële bodemerosie van het projectgebied.



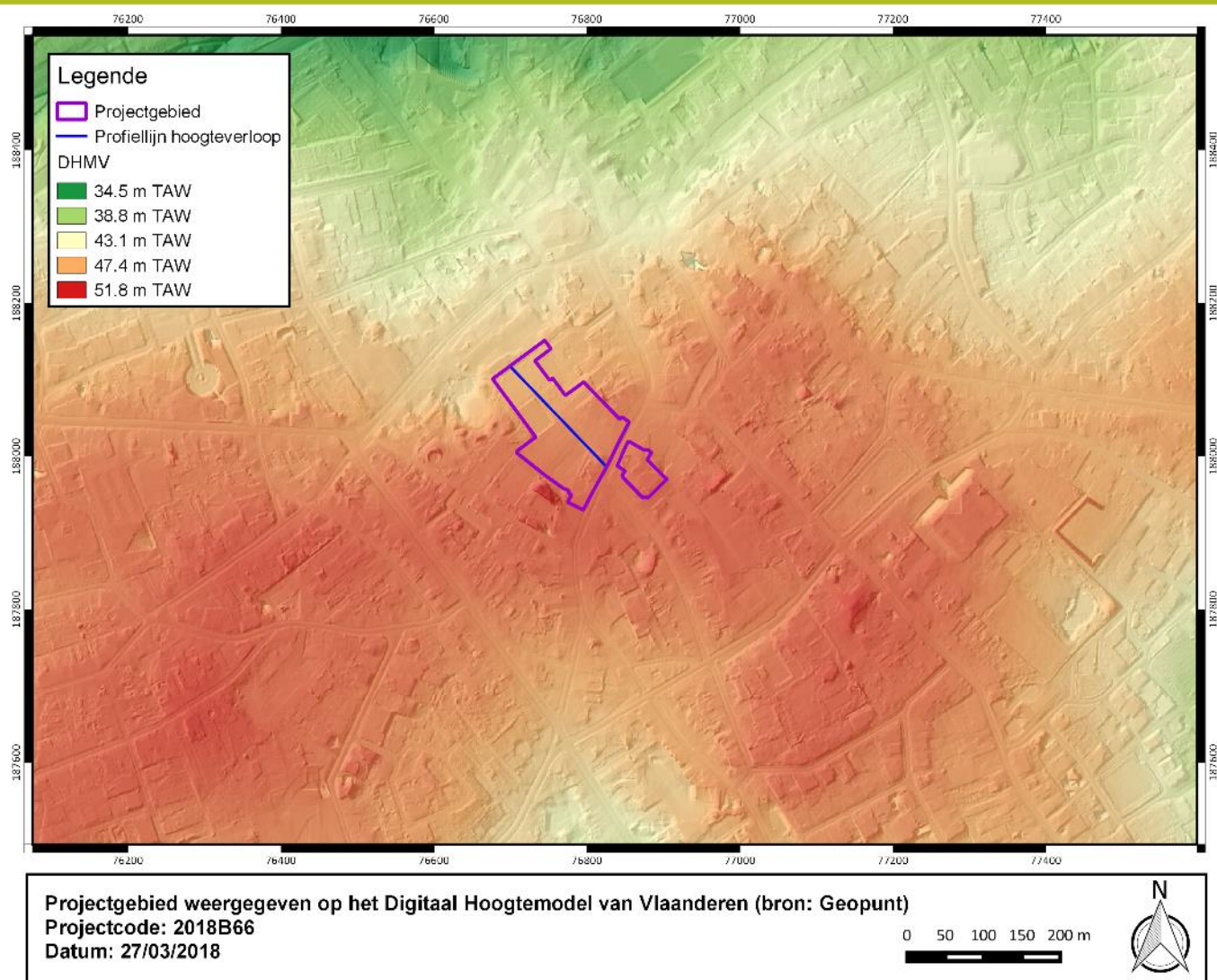
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op de potentiële bodemerosiekaart per perceel, 2017 (Bron: Geopunt).

1.3.2.4 Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHMV) en hoogteverloop

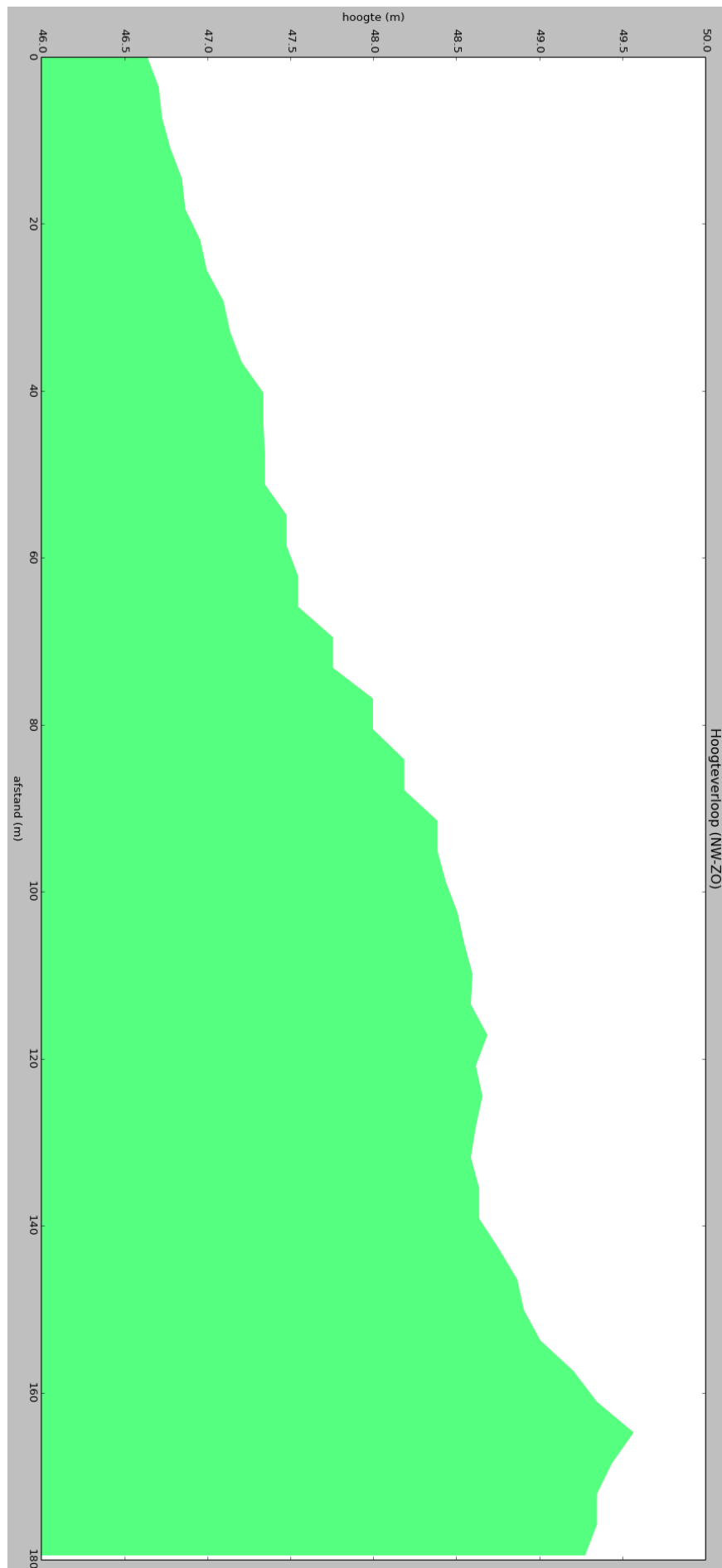
Het projectgebied is gelegen op de zandleemrug aanwezig in en rond Tielt. Deze wordt ook de cuesta van Tielt genoemd. Het projectgebied bevindt zich nabij de top met hoogtes tussen ca. 46,5 en 49,5 m TAW.



Figuur 12: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).



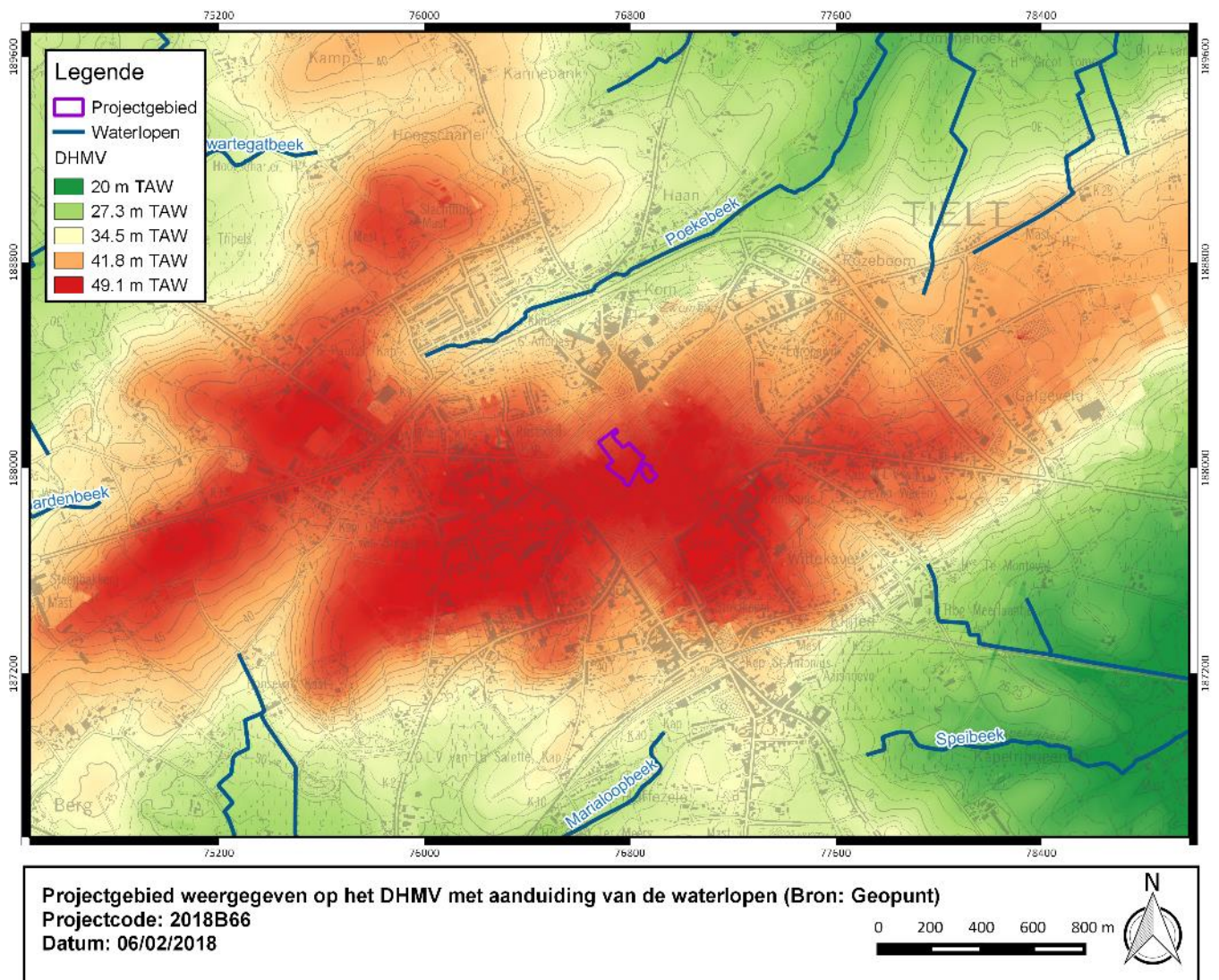
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt).



Figuur 14: Hoogteverloop van het projectgebied (van noordwest naar zuidoost) volgens de profiellijn weergegeven op het DHMV (bron: Geopunt).

1.3.2.5 Hydrografie

Het projectgebied bevindt zich in het Leiebekken (deelbekken: Benedenleie). Ten noorden stroomt de Poekebeek.



Figuur 15: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).

1.3.3 Gekende archeologische waarden

1.3.3.1 Historisch en cartografisch onderzoek

1.3.3.1.1 Historische achtergrond

Tielt heeft zich ontwikkeld op een 50 meter hoge kustareug die zich over Vinkt, Aarsele, Tielt, Pittem, Egem en Koolskamp uitstrekt. Dat deze streek al tijdens de prehistorie bewoond was, blijkt uit de vondst van neolithisch materiaal. Dirk Calmeyn kon sedert begin 1990 een 5000-tal silexfragmenten verzamelen door systematische veldprospectie. Hun vindplaatsen liggen vaak op droge verhevenheden in de nabijheid van een bron of een beek. Hoewel deze bewoning zich hoogstwaarschijnlijk tijdens de metaalperiodes verderzette, zijn daarvan tot op heden geen sporen gekend.²

In de onmiddellijke omgeving van Tielt zijn tevens sporen van menselijke aanwezigheid in de Gallo-Romeinse periode aangetroffen. Tijdens een opgravingscampagne in 2005 door Janiek De Gryse werden in het centrum een ruim aantal Romeinse scherven geattesteerd. De Tieltsse kustareug lag aan een (hypothetische) aftakking van de Romeinse weg Bavay-Velzeke. Dit diverticulum bereikt de Leie in Sint-Eloois-Vijve en zou de heuvels van Tielt-Pittem doorsneden hebben. Etienne Cools stelt Tielt als één van de vooruitgeschoven posten van de Romeinse kustverdediging voorop.³

De Franken kozen voor de ontginning of het opnieuw in gebruik nemen van het natuurlandschap vooral droge en gemakkelijk te bewerken gronden uit. Vanaf de 12^{de} eeuw krijgen die gronden vaak de naam kouters. Zo ontstond, langs de Poekebeek, de Rijkegemkouter, het eerste stukje Tielts grondgebied dat in geschreven bronnen voorkomt.

De Sint-Pieterskerk, te dateren in de vroege 12^{de} eeuw, is de hoofdkerk van de oudste bewoningskern. Het toponiem Kromme Wal in de onmiddellijke nabijheid van de kerk verwijst in een volmiddeleeuwse context naar een motteversterking. De burcht moet onder en ten noorden van de Sint-Pieterskerk gesitueerd worden, nl. tussen de Kromme Wal en de Bruggestraat. In 1105 is er voor het eerst melding van een *villa quae dicitur Tilitum*. In 1105 bestond er dus een villa-domein, in handen van Robrecht, een feodale heer. Op zijn domein stond een kerk waar men synode mocht houden. De Tieltsse woonkern profileerde zich steeds scherper als stedelijke entiteit. Het gebied waarop de stad ontstond was in handen van de graaf. Vanaf de 13^{de} eeuw ging de woonconcentratie steeds meer stedelijke functies uitoefenen en werden er met de instemming en de hulp van de gravin stedelijke instellingen gesticht en gebouwen van openbaar nut opgetrokken. In 1275 wordt Tielt uitdrukkelijk stad genoemd.

De verwoestingen die de Gentenaren in 1381 aanrichtten, betekenden een aderlating voor de Tieltsse archieven. Weinig authentieke documenten van voor die datum bleven bewaard. De schaarse sporen laten desalniettemin toe de evolutie van het stadscentrum te ontwaren. De oudste attestaties van Tieltsse straatnamen vinden we in 13^{de}- en 14^{de}- eeuwse charters. Het betreft de Markt (1275), de Hoogstraat (1365), het Kalverstraatje (1365), de Kortrijkstraat (1366), de Kromme Wal (1390) en de Hulst (1393). Er zijn op heden geen aanwijzingen aangetroffen voor stadsmuren.⁴

Tielt fungeert in de 14^{de} eeuw als bevoorradingscentrum voor de linnenweverij in het Mandelgebied. De vlas-en garenmarkt ontwikkelt zich tot één der belangrijkste van de streek. In de 15^{de} eeuw geniet Tielt reeds van een zekere vermaardheid en in de loop van de 16^{de} eeuw slaagt de stad er in om zich te profileren als een marktcentrum voor de regionale linnennijverheid. Het accent van de weefnijverheid verschuift naar de productie van vlas en het bleken en verhandelen van lijnwaad. De groei van de

² OSTYN, R. 1993: 10-11.

³ Op.cit., pp. 12-13.

⁴ Op.cit. pp. 13-17.

economie gaat gepaard met een toename van het inwonersaantal tot ca. 2000-2500 inwoners. Omwille van plaatsgebrek wordt na goedkeuring door Keizer Karel in 1550 het Stoktgebied ten zuiden van de stad bij het schependom gevoegd. In 1565 krijgt de stad de toelating om een nieuwe blekerij te bouwen op de Stoktheide, Tielts eerste 'industriezone' waar zich naast vier steenovens ook vier molens bevinden.

Tot het midden van de 18^{de} eeuw is Tielt slechts via enkele landwegen bereikbaar. In de tweede helft van de 18^{de} eeuw worden tal van verbindingswegen aangelegd waardoor de ontsluiting van Tielt een feit is en de stad uit haar economisch isolement kan treden. Nadat reeds in 1765 een geplaveide weg door het Stoktveld is getrokken, krijgt de huidige Grote Hulststraat in 1788 een bestrating, waardoor een deel van Tielt-buiten ten oosten van het Stokt bij het schependom wordt gevoegd en de verbinding wordt gemaakt met toegangswegen vanuit Oostrozebeke, Meulebeke en Wakken. (huidige Bedevaartstraat en Gruuthusestraat).

In de loop van de 18^{de} eeuw gaat het bevolkingscijfer stelselmatig omhoog. Enkel de graancrisis (1740) en het Frans-Oostenrijks oorlogsgeweld zorgen voor enige stagnatie in de economie en de demografie. gevestigd. Thans heeft de straat voornamelijk een woonfunctie met enkele bedrijven aan de westzijde van de straat.

Gedurende de Eerste Wereldoorlog wordt Tielt de hoofdstad van het zogenaamde Etappengebied der 4^e Armee. Heel wat fabrieksgebouwen worden door de bezetter benut als herstelplaats voor geschut, magazijn en manege.⁵

1.3.3.1.2 Historische kaarten

In 2013 is een archiefonderzoek uitgevoerd door Vervaeke, V. met betrekking tot de Collegesite. Dit (onuitgegeven) rapport geldt als basis voor onderstaande historische beschrijving.

De Tieltse Minderbroeders-Franciscanen verhuisden in 1629 van *het Gruythof* naar de huidige locatie tussen de Ieper- en Kortrijkstraat. Het eerste Tieltse stadsplan werd vermoedelijk tussen 1635 en 1640 door *Lodewijk De Bersacques* getekend. Het schetst een stedelijke woonkern met rustieke trekken. Op de kaart is een schets te zien van het klooster. Dit gebouw was voltooid in 1644 en brandde in 1660 gedeeltelijke af, waarna het huidige bouwblok geleidelijk vorm kreeg: een kloostertuin met gracht (1706, gracht alweer gedempt in 1716), in de plaats van de afgebrande sobere kapel een barokke kerk (1707) en een portaal (1727)⁶

Op het plan van *Lodewijk de Bersacques* is er bebouwing waarneembaar binnen de contouren van de onderzoekzone. Het betreft een aantal gebouwen die zich lokaliseren langs de Kortrijkstraat. In tegenstelling tot de OW-as van de stad, is NZ-as van de stad niet dichtgebouwd. Dit illustreert het agrarische karakter van de stad in de 17^{de} eeuw⁷.

Het overgrote deel van het plangebied is niet bebouwd en bestaat uit groenzone met verspreide boomgroei. Precies ten oosten van het onderzoeksterrein situeert zich de eerste Recolettenkerk.

De Sanderuskaart toont een sterk vergelijkbaar beeld. Het noordelijk deel van het plangebied situeert zich ter hoogte van de kloostertuin. Op de tekening van Sanderus zijn ook de dertien pesthuyskes in U-vorm

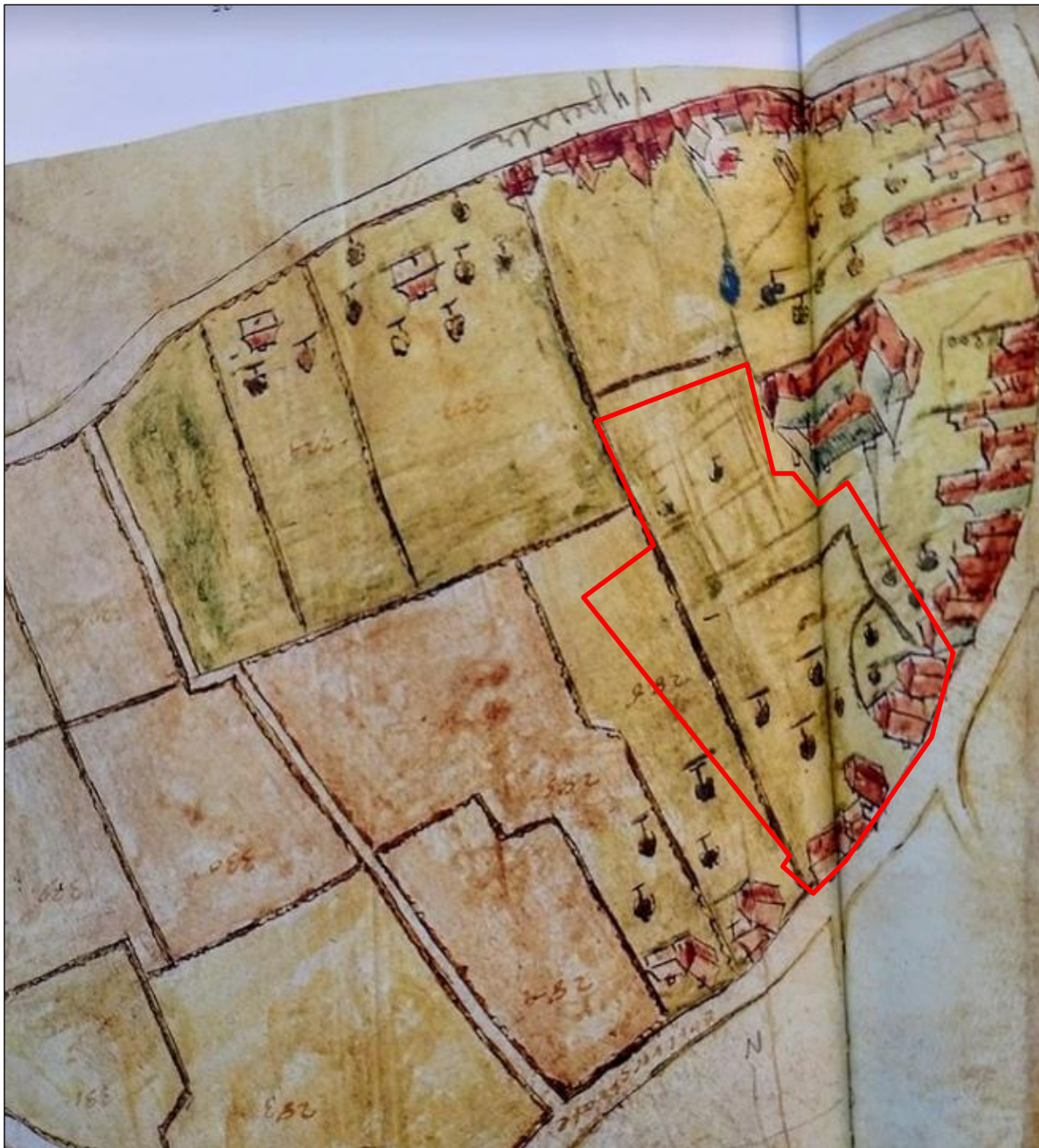
⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Tielt, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/122112> (geraadpleegd op 7 april 2017).

⁶ VERVAEKE, V. 2013: p.2.

⁷ Volgens sommige weerspiegelt dit een sociale stratificatie. Volgens deze stelling komen langs de OW-as rijkere bewoningsvormen voor, in tegenstelling tot de NZ-as waar meer éénlaagsbebouwing en éénkamerwoningen voorkomen. Het is niet duidelijk in hoeverre deze stelling correct is en, indien ja, of dit beeld geëxtrapoleerd kan worden naar de late middeleeuwen.

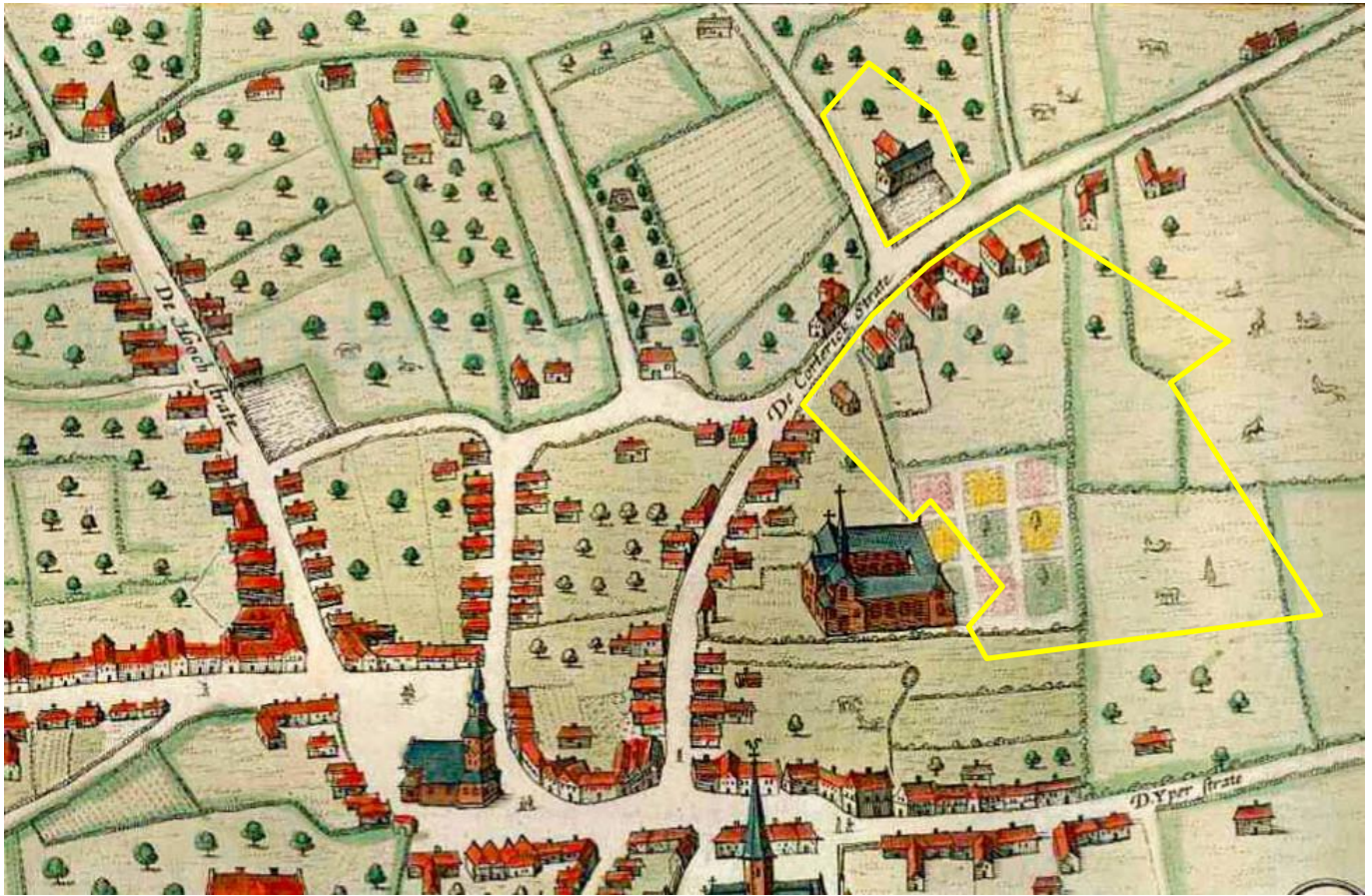
van De Kluyze uit 1631 te zien tegenover de stadsvijver (in Eerste Wereldoorlog gedempt, nu beschermd oorlogsmonument Lateur). De pesthuisjes werden op bevel van de stedelijke overheid gebouwd om de ziekten tijdens de pestepidemie te kunnen afzonderen. In 1688, toen de pest definitief uitgeroeid was in Tielt, werd de Latijnse School er in ondergebracht.

Deze Schola Latina, de voorloper van het Sint-Jozefscollege, was twee jaar eerder in 1686 opgericht in een gehuurd huis in de Ieperstraat, vlakbij het patersklooster van de Minderbroeders. Zij zouden er ook gratis onderwijzen. Het grote pand De Kluyze (of Kluize) in de Kortrijkstraat werd gekocht met financiële steun van de kasselrij Kortrijk, zodat deze de eretitel van stichtster droeg, terwijl de stedelijke overheid verantwoordelijk was voor het dagelijkse beheer. De school verkeerde echter al vlug in verval, zo kloegen de Minderbroeders aan, en zij wilden de site herbouwen.⁸



Figuur 16: Projectgebied weergegeven op het plan van Lodewijk de Bersacques, 1635 (Bron: Tielt, Historische stedenatlas van België).

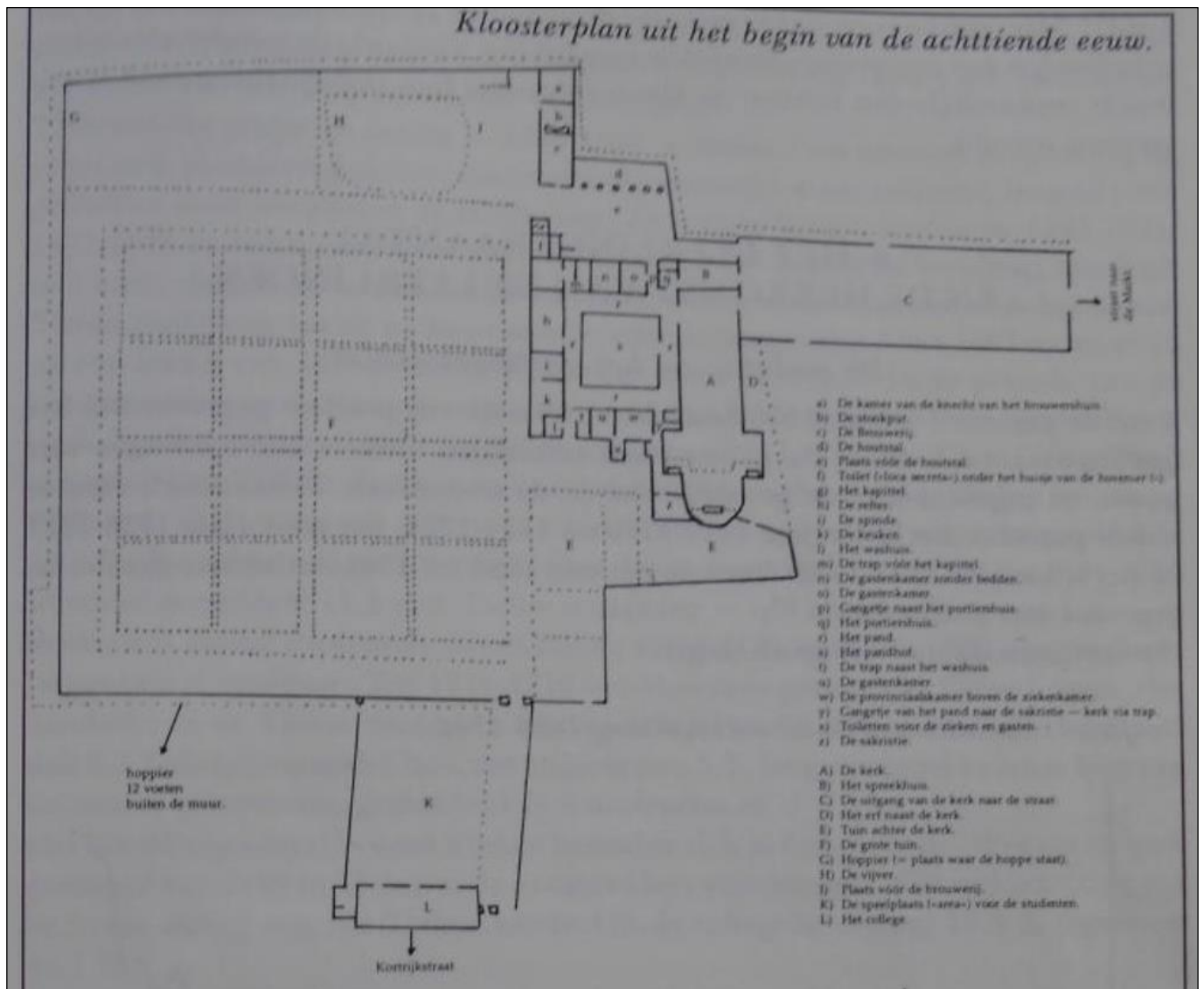
⁸ Vervaeke, V. 2013: p.3.



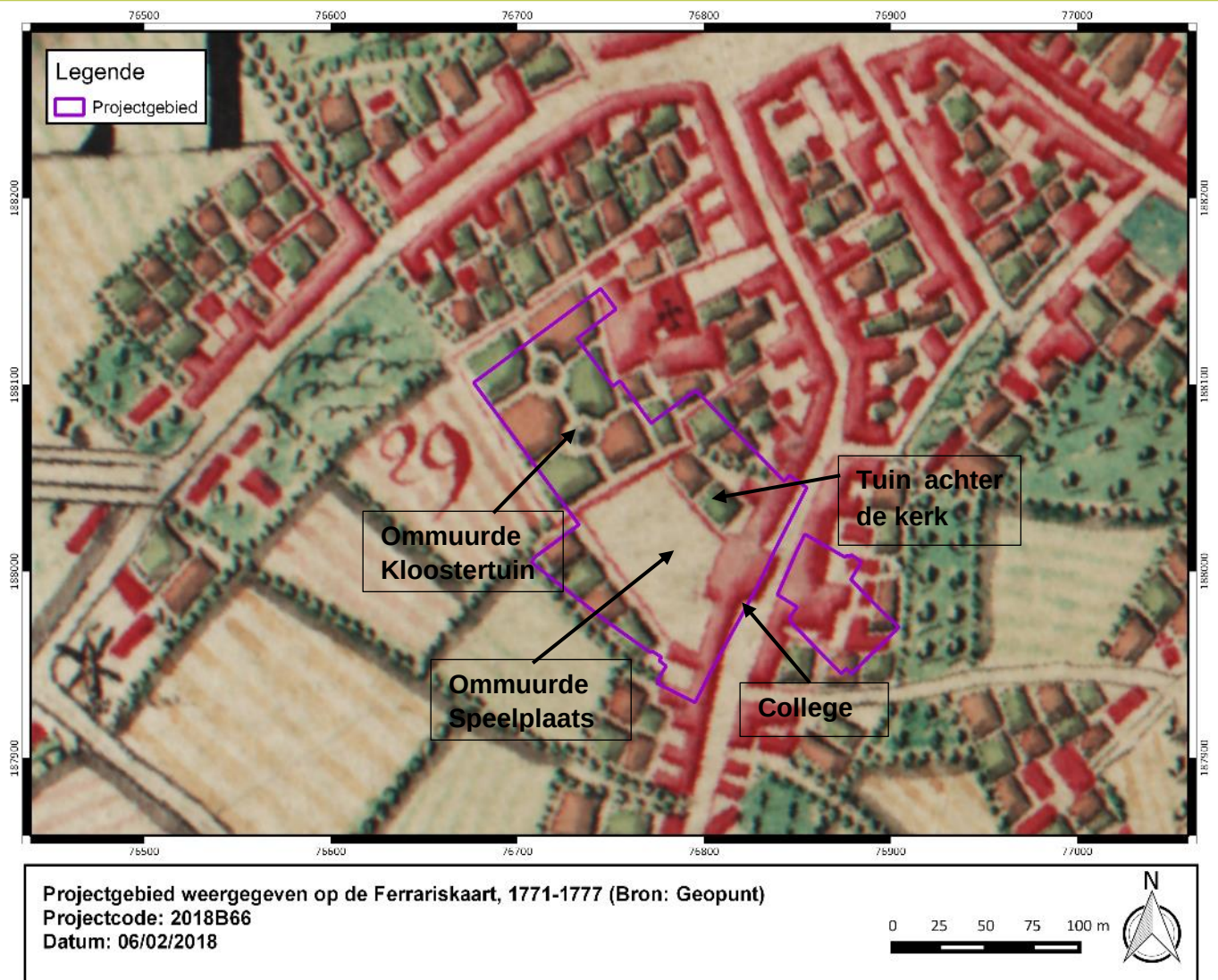
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Sanderuskaart, 1641 (Bron: Sanderusmaps).

Het nieuwe Latijnse college opende uiteindelijk de deuren op 10 september 1721. Wellicht werd telkens wat verder gebouwd, wanneer er geld vrij kwam. Via diverse archiefstukken is er weet van grote herstellingswerken in 1724 en de ommuring van de speelplaats in 1732. In 1742 verkeerde het jonge gebouw echter al opnieuw in zo'n slechte toestand dat de school met sluiting bedreigd werd. Over het uitzicht van de site bestond een plattegrond met gevelopstand van de voorgevel van het college, dat verloren is gegaan in de stedelijke archieven. Gelukkig is het plan wel schetsmatig uitgegeven. Boven de site van het Patersklooster is ook het driedelige brouwershuis op te merken (met kamer voor de knecht van het brouwershuis, stookput en brouwerij) naast een overdekte houtstal. De bebouwing, behalve de inrichting van de Paterstuin, komt overigens sterk overeen met het beeld van de Ferrariskaart.

Op de Ferrariskaart is de invulling van de zones weergegeven op basis van de schets van het kloosterplan. Opvallend is dat op de Ferrariskaart de stadsvijver niets is afgebeeld ter hoogte van het zuidelijke onderzoeksterrein. Uit de Oostenrijkse periode is nog een meer gedetailleerde kaart bewaard, opgesteld door landmeter Philip Jan Lemaieur: *het Plan Figuratif der stede van Thielt uit 1786*. Het plan toont een gelijkaardig beeld als de Ferrariskaart. Op de kaart van Philip Jan Lemaieur is de vijver wel aangeduid.



Figuur 18: Schetsmatig kloosterplan (Bron: Lerouge, J. 1986, p.25.)



Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

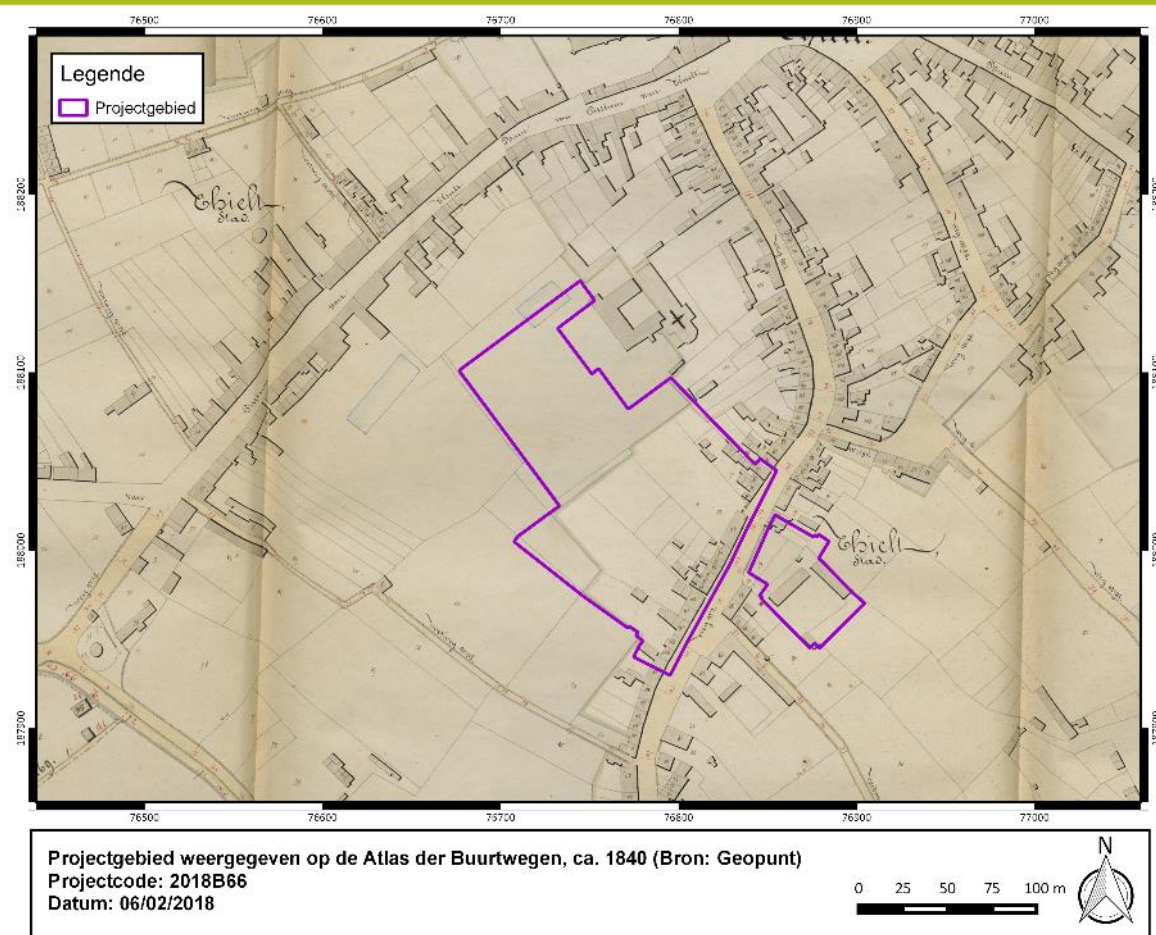


Figuur 20: Projectgebied weergegeven op het figuratief plan van Philip Jan Lemaieur uit 1786 (Bron: ARA).

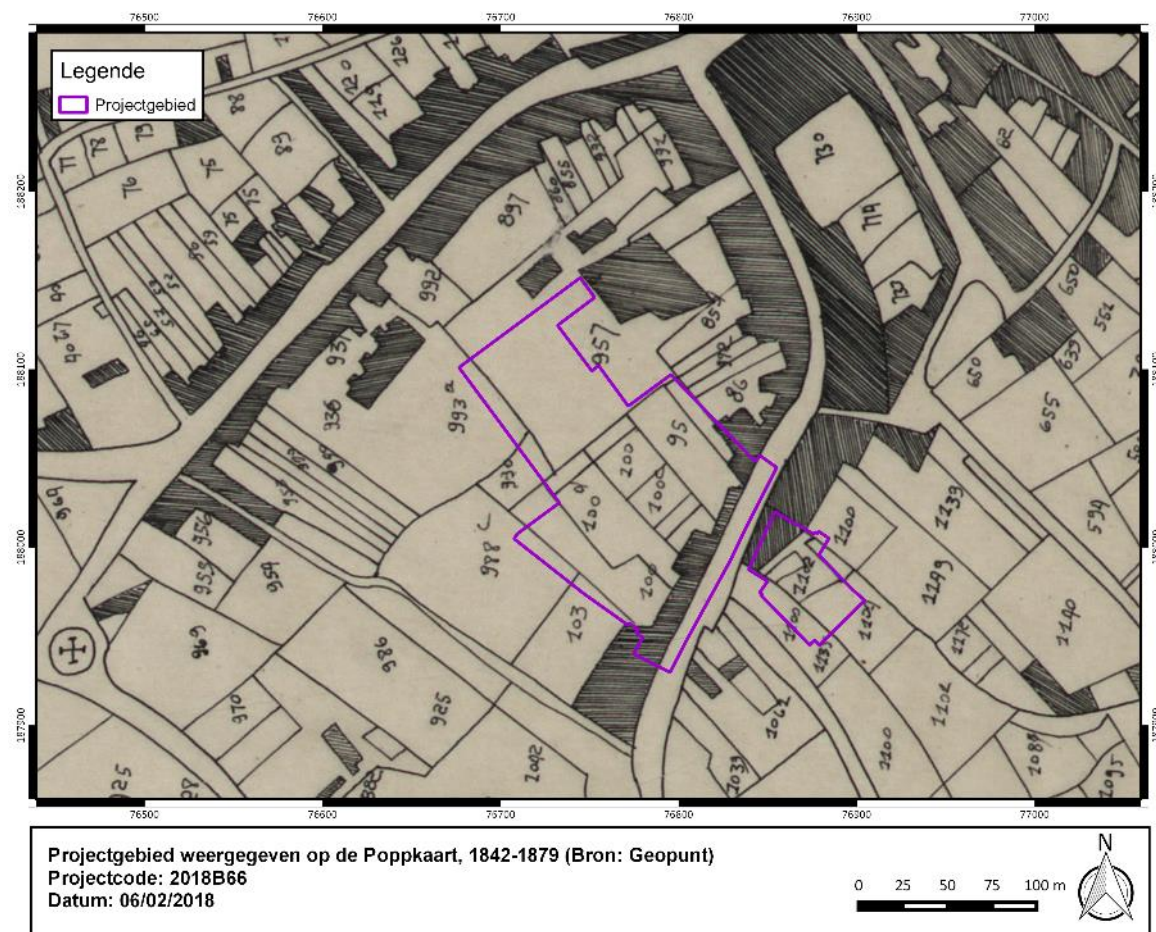
Sinds de Franse Revolutie van 1795 heeft de omgeving enkele veranderingen ondergaan. Het door de Franse bezetter inbeslaggenomen Patersklooster werd in 1796 bewoond door Franse gendarmes en later openbaar verkocht. Het kwam via enkele Tieltsse stromannen, die er vanaf 1802 een hulpparochiekerk Sint-Antonius inrichtten, pas vanaf 1835 terug in volle eigendom van de Minderbroeders.

In 1842 laten de Paters een nieuwe school met kapel naar ontwerp van Paschalis Baert optrekken, waar ze het Institut Saint-François in onderbrengen, de Franse school die van 1836 tot 1866 bij het college gevoegd was. Tieltenaren kennen dit bouwwerk vandaag als het Klein College. Enkele jaren later, in 1848, verlaten de Minderbroeders echter al het College, dat een bisschoppelijk college wordt met stedelijk patronaat. De noordgevel van het Groot College wordt tussen 1864 en 1866 heropgetrokken volgens een plan van Angelus De Lancker uit 1863.⁹

⁹ VERVAEKE, V. 2013.



Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).



Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).



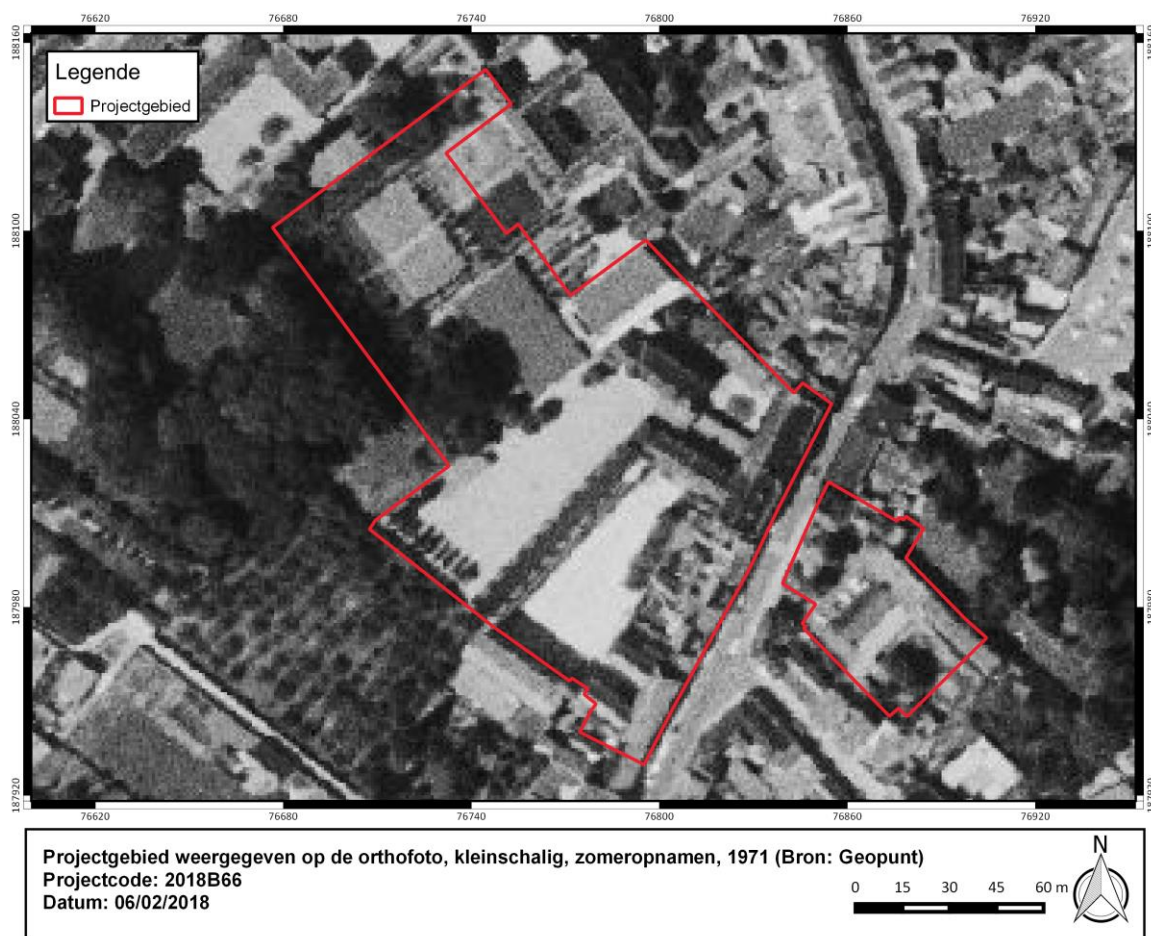
Figuur 23: Detail uit pedagogische schoolkaart uit 1880 van onderwijzer De Sypere (Bron: Tiel, Historische stedenatlas van België, pp. 76-77). Projectgebied bij benadering weergegeven.

Vanaf 1882 werd in het Klein College (Kortrijkstraat 59) een voorbereidende afdeling voor de humaniora ingericht, gekend als het Sint-Michielsgesticht met internaat. De gevel werd in 1922 gerestaureerd, in 1950-1951 breidde de Tieltsse Albert Impe de klassen uit met een gaanderij.

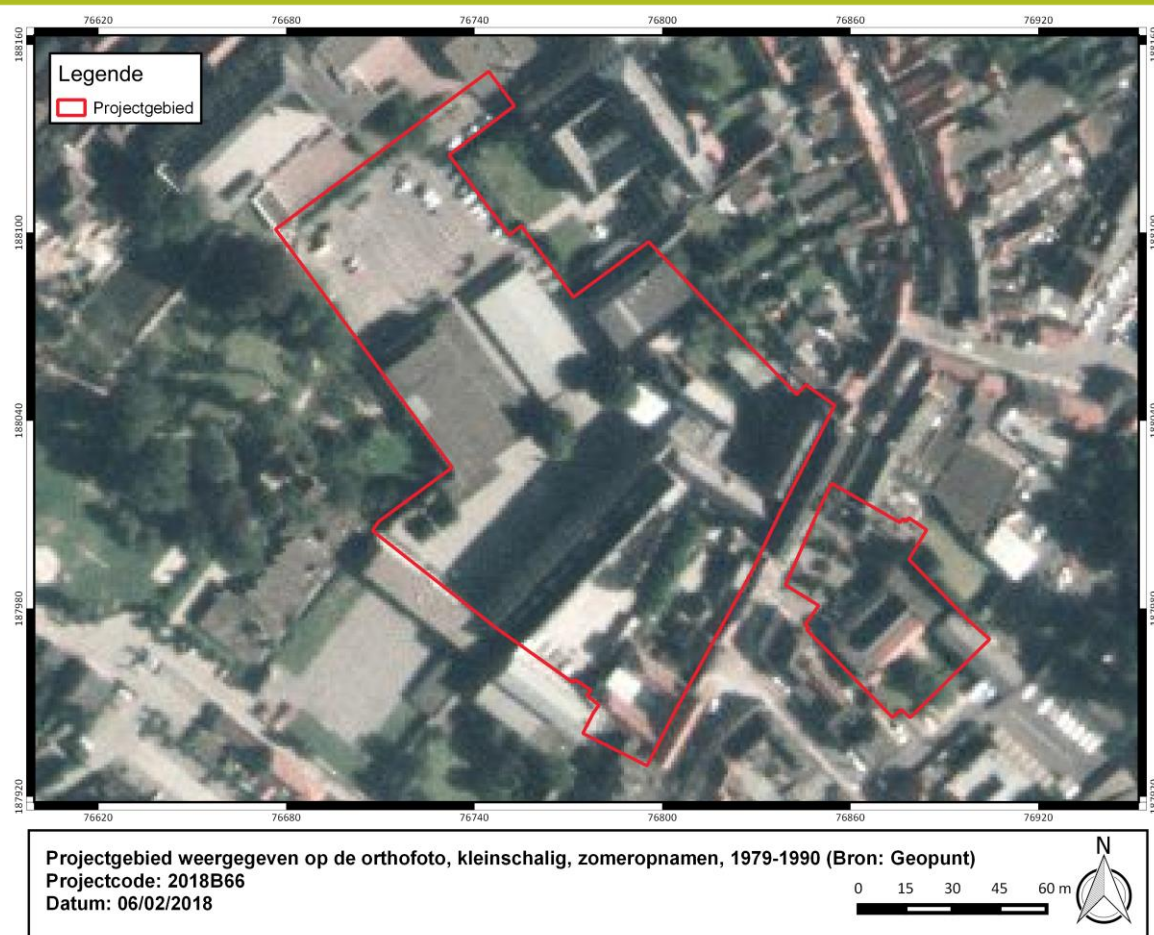
1.3.3.1.3 Huidige gebruik en verstoringen

1.3.3.1.3.1 Orthofoto-sequentie

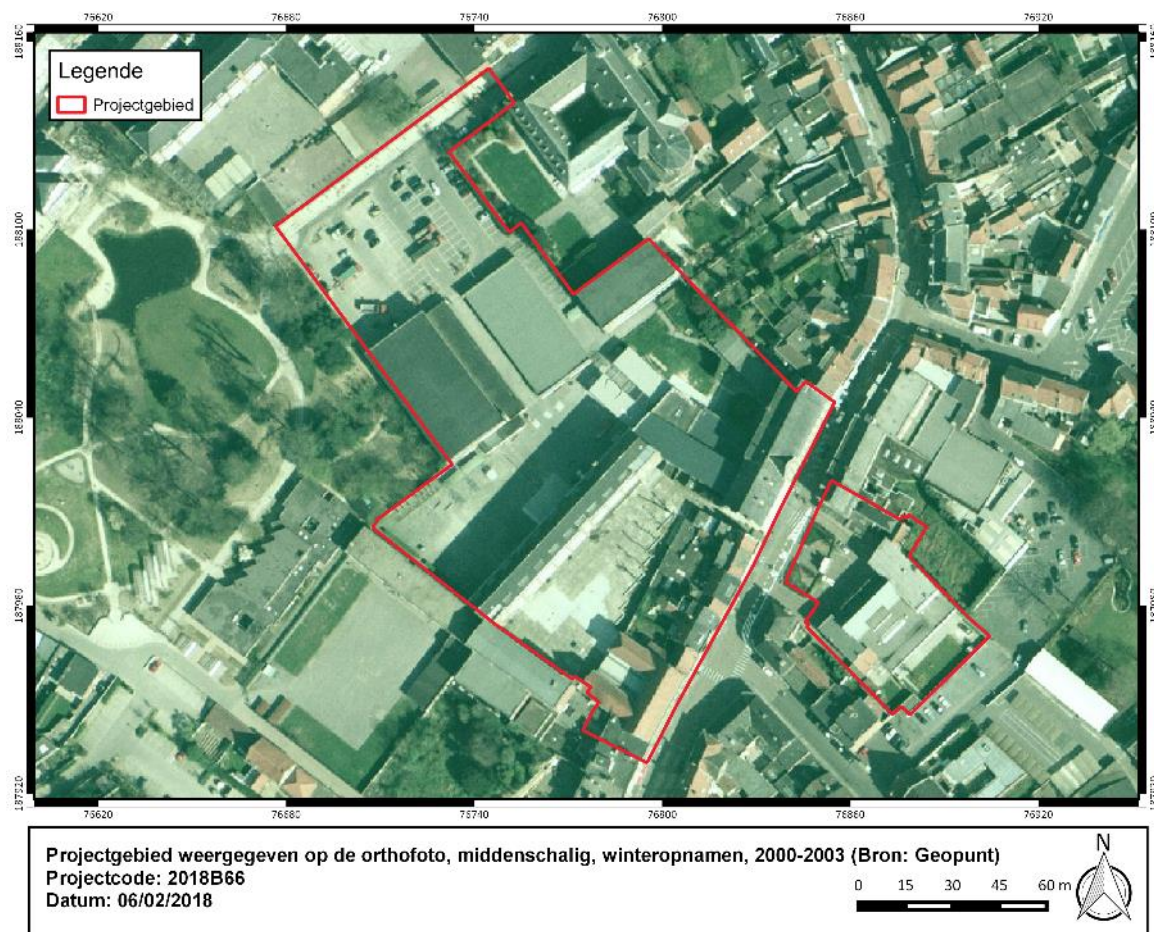
De orthofoto-sequentie heeft een duidelijke evolutie weer in het bodemgebruik binnen de contouren van het onderzoeksterrein. Op de orthofoto van 1971 is te zien dat het zuidelijk deel van de westelijke onderzoekzone bebouwd en verhard is. In het uiterst noordelijk deel is groenzone waarneembaar. Ook in de oostelijke onderzoekzone is duidelijk bebouwing te zien. Vanaf de orthofoto van 1979-1990 is het plangebied quasi integraal verhard. Op de orthofoto van 2008-2011 zijn er sporen van werkzaamheden waar te nemen. Thans situeert zich langsheen de volledige westzijde van de westelijke onderzoekzone een verhard parkeerterrein. Langsheen de zuidoostelijke zijde is er rijbebouwing waarneembaar. In het noordoostelijk deel situeert zich een graszone. De oostelijke onderzoekzone is integraal verhard en bebouwd. Er is geen info betreffende funderingswijzen en historische onderkeldering gekend.



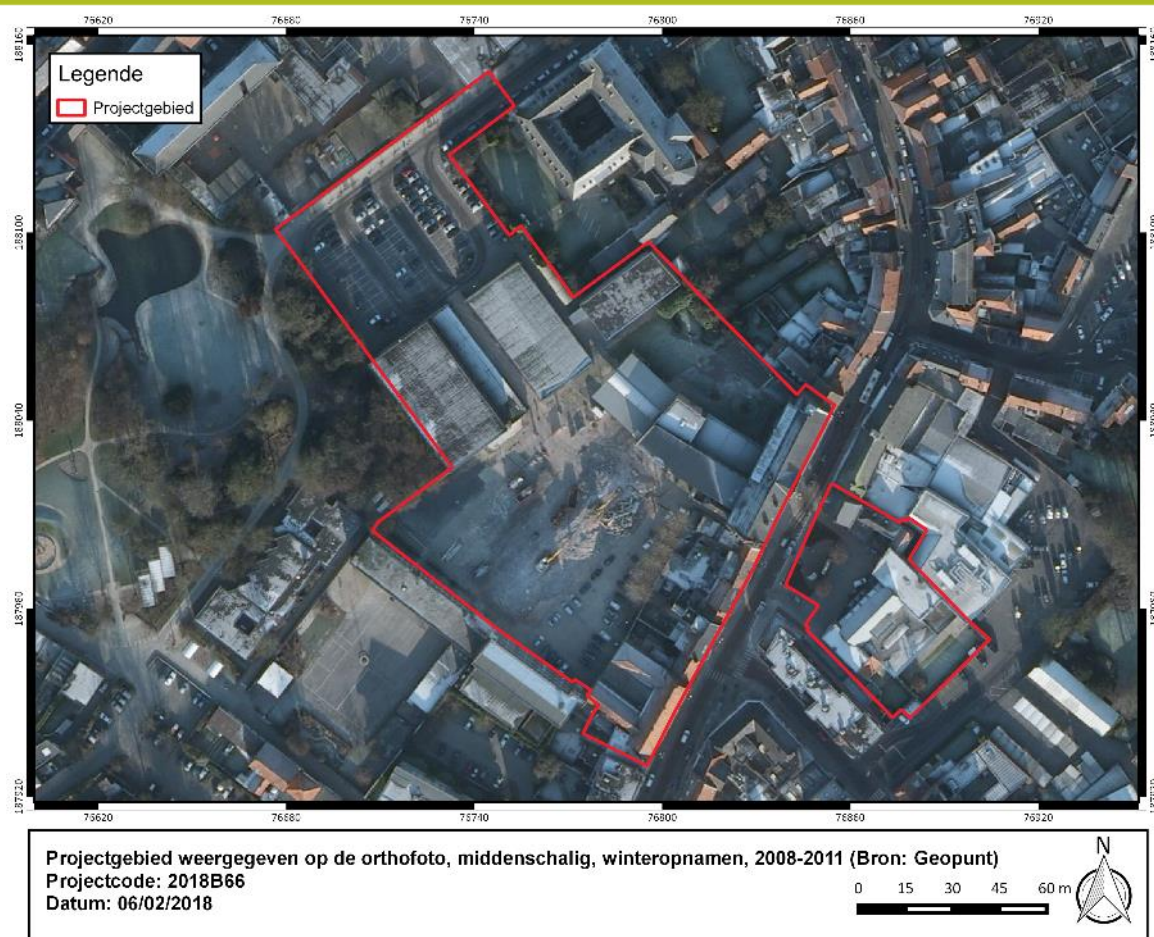
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).



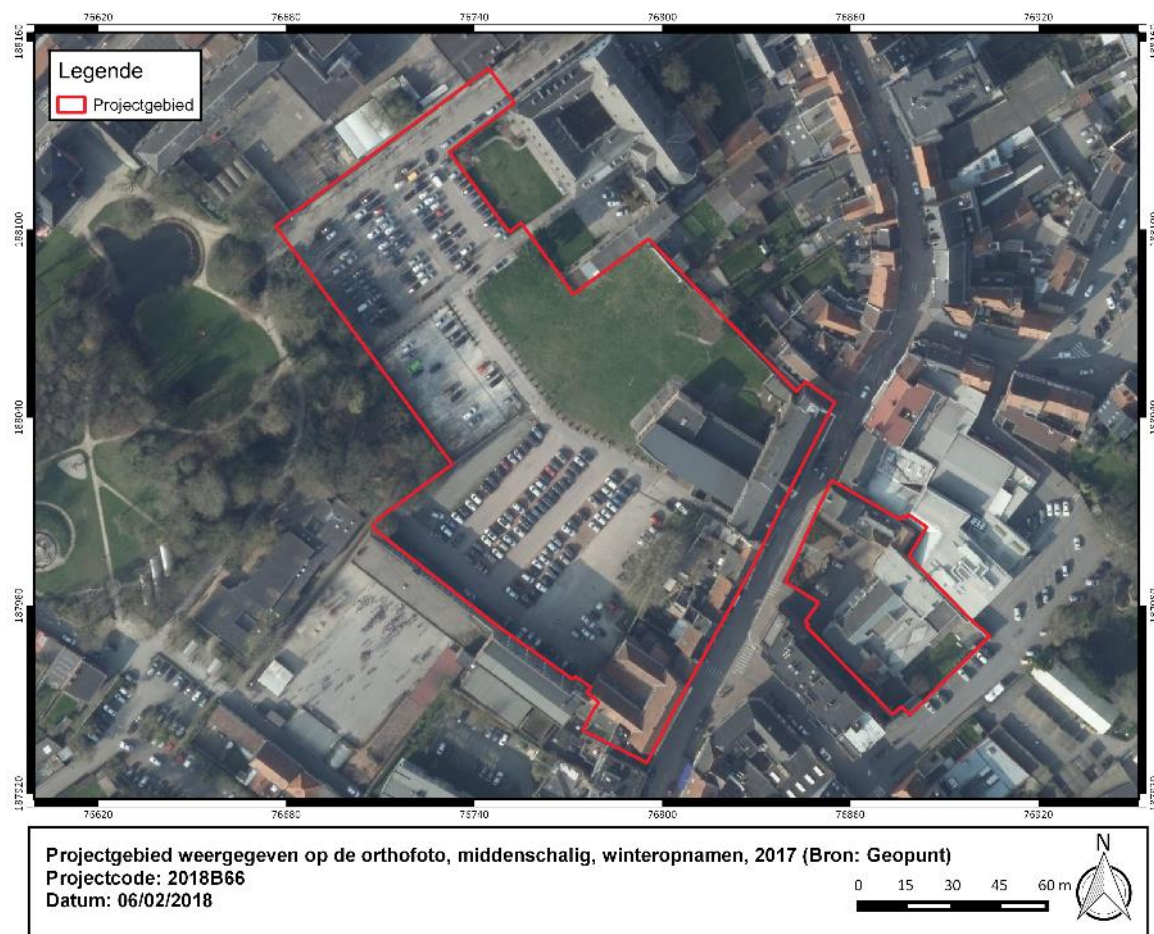
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).



Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).



Figuur 27: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).

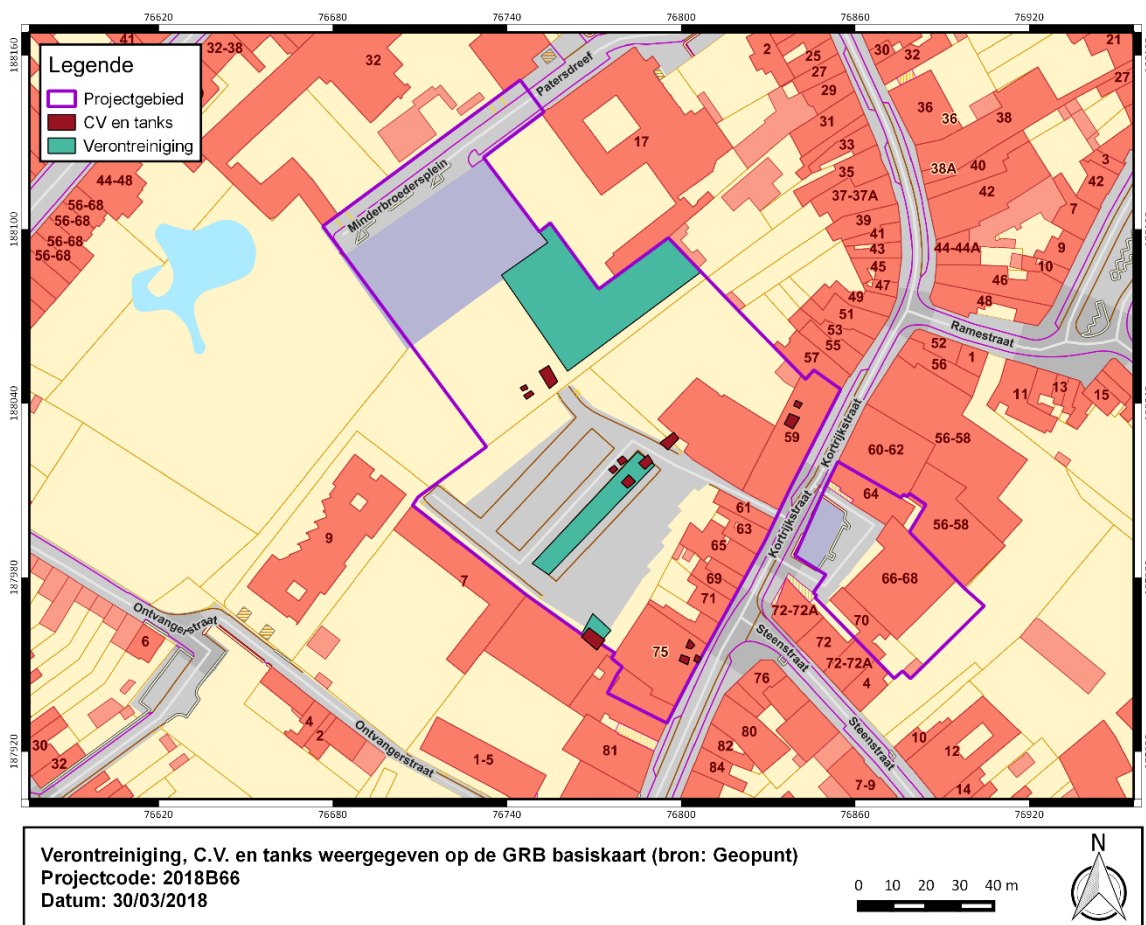


Figuur 28: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geopunt).

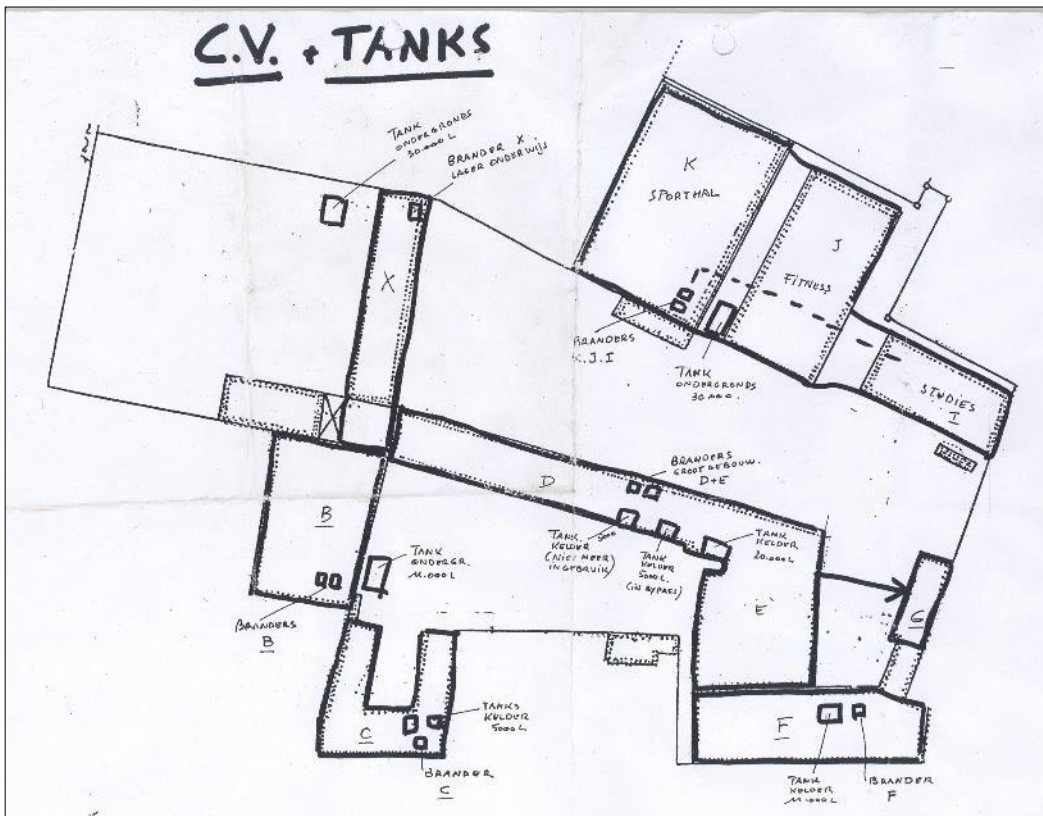
1.3.3.1.3.2 Historische vervuiling

Uit de bestaande bodemonderzoeken blijkt dat rond tank T2 een kleine zone met een verhoogde concentratie aan minerale olie aanwezig is. Tevens zijn er 2 zones waarin een verhoogde concentratie van Lood, zink en benzo(a)pyreen. Deze waarden overschrijden echter de bodemsaneringsnorm niet. De locaties zijn aangeduid op onderstaande kaart en kunnen teruggevonden worden in BIJLAGE – Verkennend bodemrapport. In dit stadium van het onderzoek wordt aangenomen dat deze zones niet gesaneerd dienen te worden.

De vroegere stookolietanks werden tevens aangeduid binnen het projectgebied. De lokalisatie werd bepaald aan de hand van een schets, die ons aangeleverd werd door de stad Tielt.



Figuur 29: De verontreinigde zones weergegeven op de GRB basiskaart (bron: Geopunt).



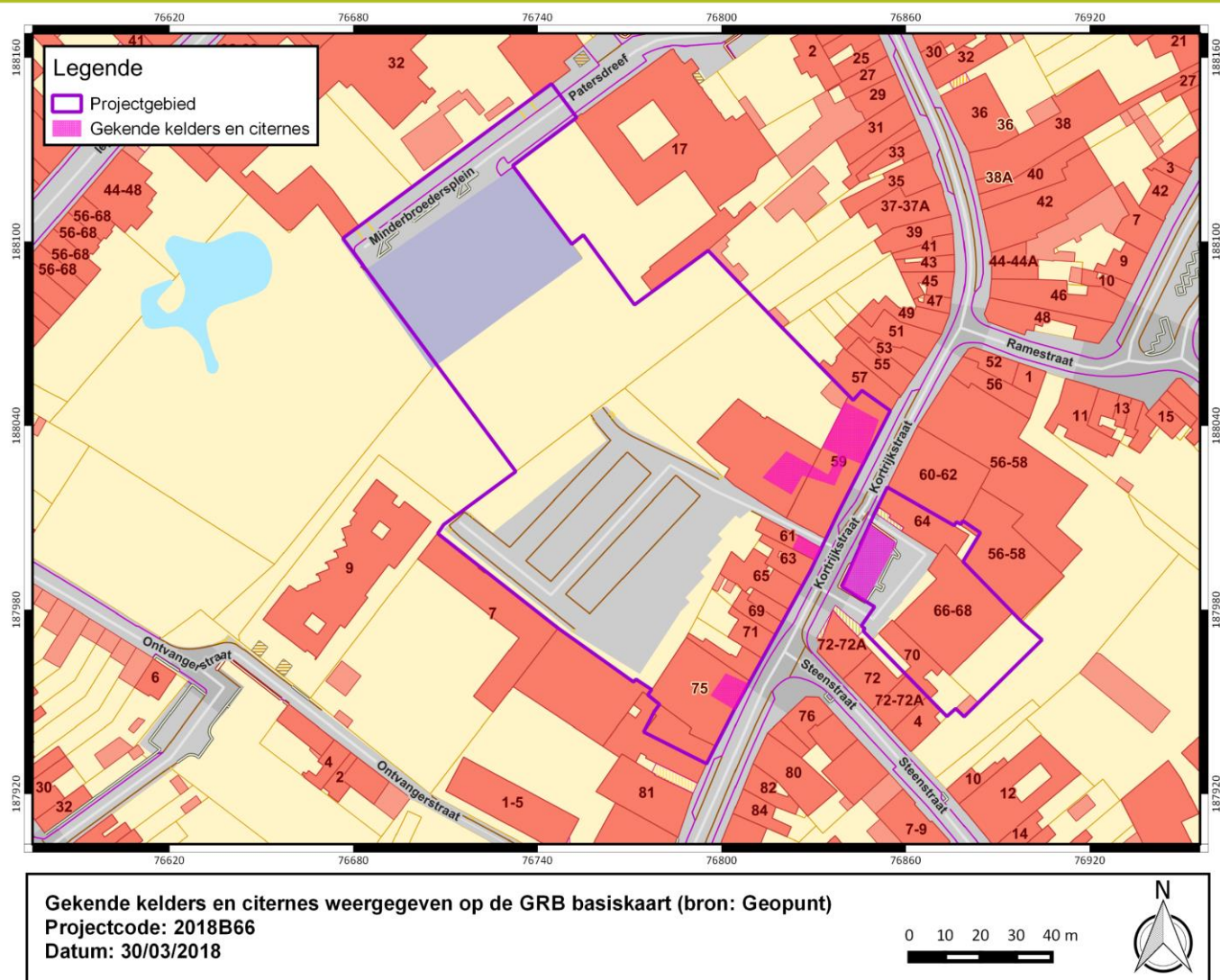
Figuur 30. Lokalisatie van de centrale verwarming en ondergrondse tanks binnen het projectgebied (Bron: Stad Tielt).

1.3.3.1.3.3 Kelders

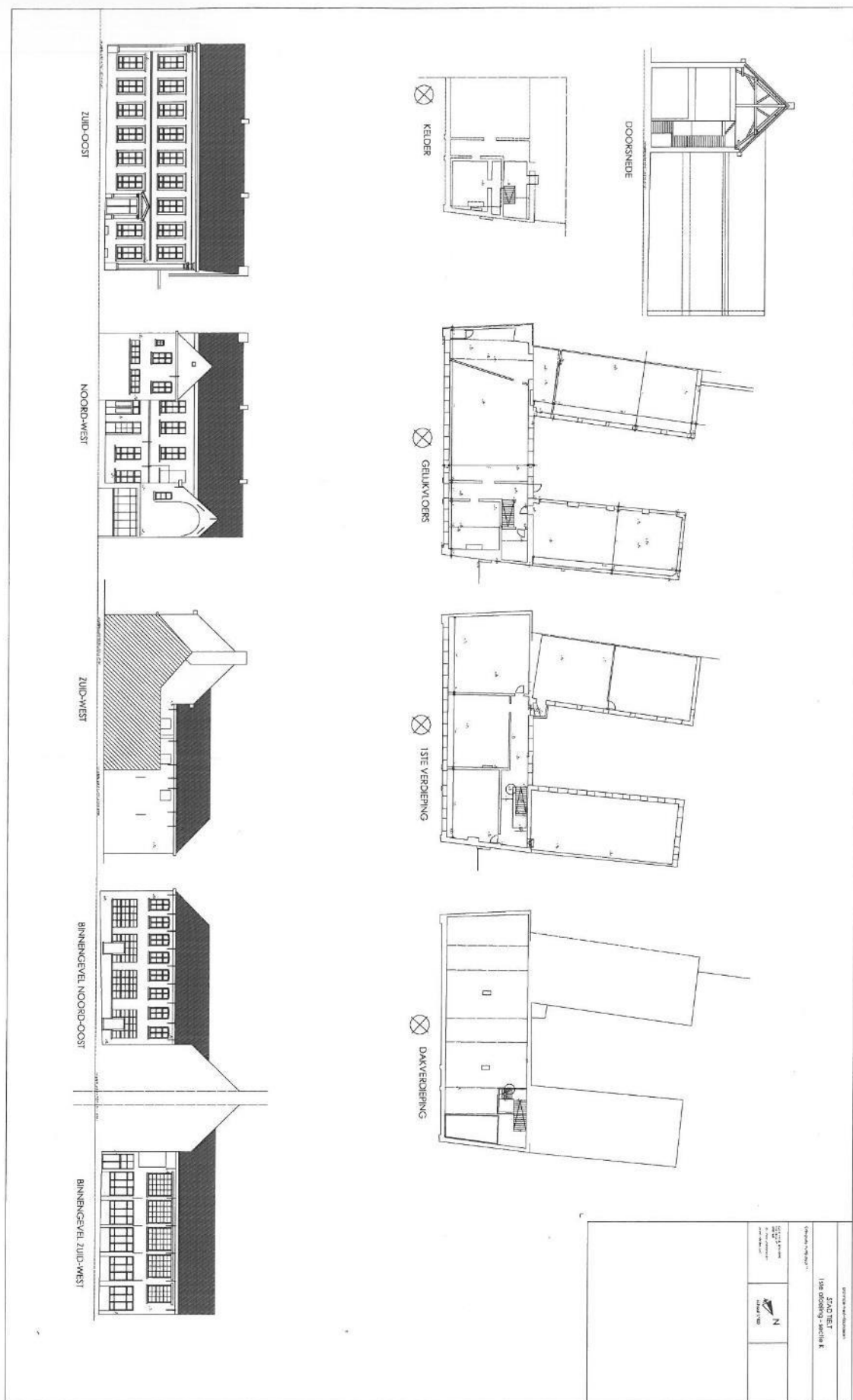
De historische bebouwing langs de Kortrijkstraat wordt op verschillende locaties gekenmerkt door het voorkomen van een kelder. Slechts van enkele kelders, met name ter hoogte van nr. 77 en nr. 59, is een opmetingsplan beschikbaar. De andere kelder, ter hoogte van nr. 61, werd bij gebrek aan opmetingsplannen indicatief gelokaliseerd op het grondplan. Ook de citerne onder het oorlogsmonument aan oostelijke zijde van de Kortrijkstraat werd indicatief gelokaliseerd op het grondplan.

De bouwheer meldt dat het niet duidelijk is of de bestaande constructies aan oostelijke zijde van de Kortrijkstraat onderkelderd zijn¹⁰.

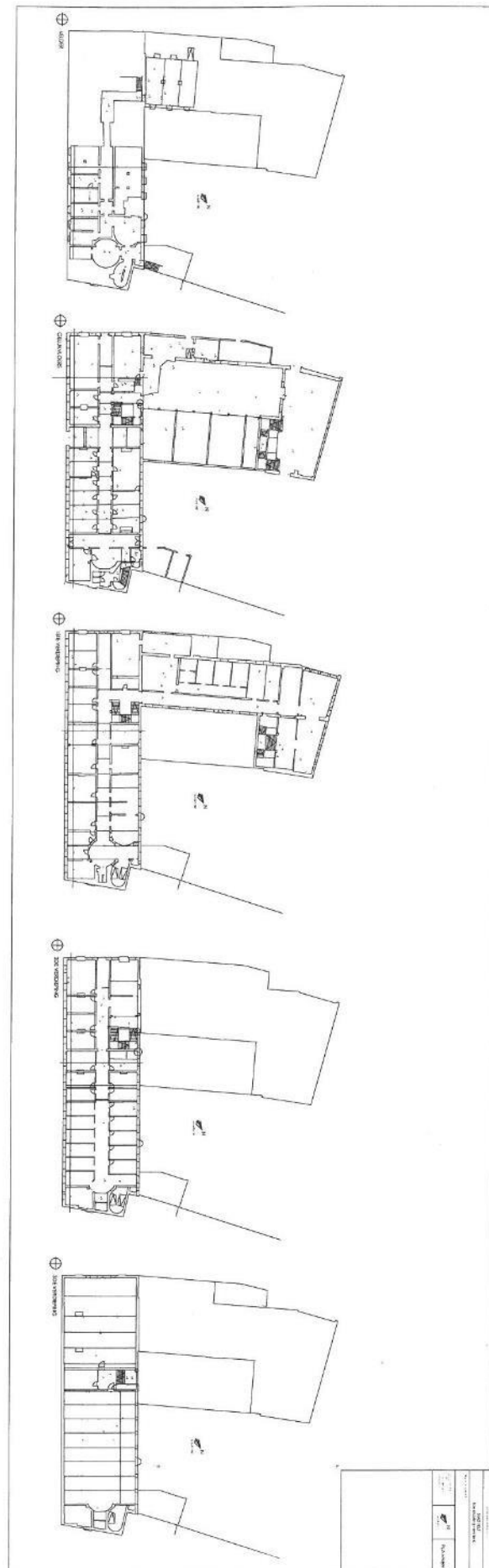
¹⁰ Schriftelijke mededeling B. Aerts, 28/3/2018.



Figuur 31: Gekende kelders en citernes weergegeven op de GRB basiskaart (bron: Geopunt).



Figuur 32. Opmeting Kortrijkstraat nr. 77 (Bron: Stad Tielt)



Figuur 33. Opmeting Kortrijkstraat nr. 59 (met dank aan Stad Tielt)



Figuur 34. Waterciterne onder het oorlogsmonument aan oostelijke zijde van de Kortrijkstraat (met dank aan Stad Tielt)

1.3.3.2 Beschrijving van de gekende archeologische waarden

Voor het onderzoeksgebied werden in de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) van Onroerend Erfgoed in de nabije omgeving volgende archeologische (indicatieve) waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld:

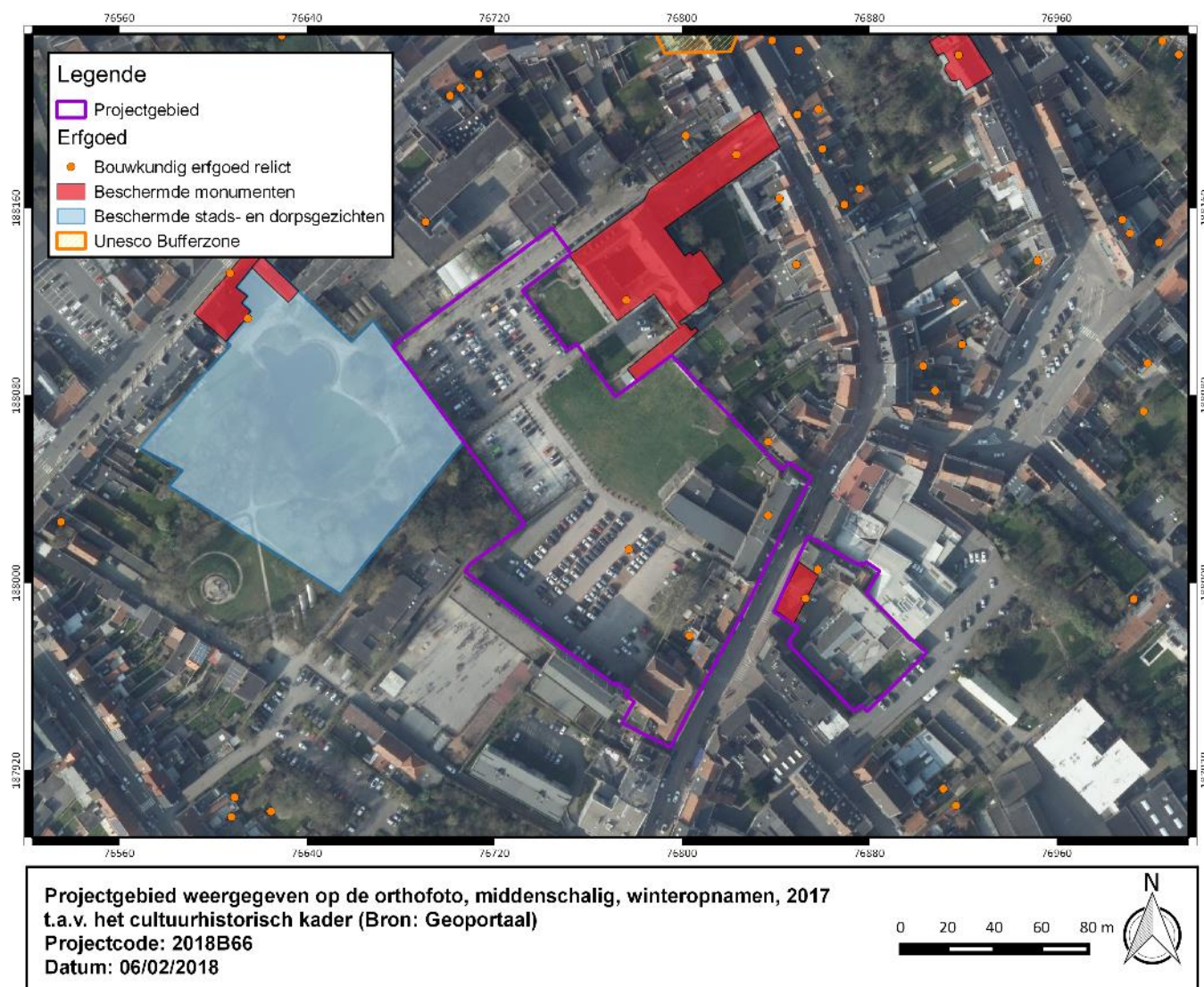


Figuur 35: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt).

Tabel 3: Overzicht van de aanwezige CAI.

CAI nummer	Omschrijving
76979	Opgraving (2005, De Gryse, J.); NK: 15 meter Romeinse tijd: een randscherf van een mortarium Late middeleeuwen: verschillende middeleeuwse ophogingslagen en enkele sporen (met o.a. aardewerk) die in verband te brengen zijn met de ontwikkeling van Tielt als stad. – waterleiding bestaande uit een uitgeholde boomstam en bakstenen – een vrij omvangrijke kuil met groene klei, veldstenen en dakpanfragmenten. Bron: De Gryse J. s.d.: Archeologisch onderzoek in het centrum van Tielt (opgravingsverslag).
76981	Opgraving (2005, De Gryse Janiek); NK: 15 meter Romeinse Tijd: enkele Romeinse scherven in kuil met bouwafval Late middeleeuwen: zandwinningskuil , alleenstaande afvalput, Romeinse scherven in deze afvalput Nieuwe tijd: enkele paalkuilen, sommigen ouders en sommigen jonger dan de 18de eeuw. Bron: De Gryse, J. s.d., 2005: Archeologisch onderzoek in het centrum van Tielt (opgravingsverslag)
76982	Opgraving (2005, De Gryse Janiek); NK: 15 meter Romeinse tijd: Een laag net boven de moederbodem die een 10-tal Romeinse scherven bevatte en mogelijk ook een kuil Late middeleeuwen: - 1 bakstenen muur die behoorde tot de middeleeuwse lakenhalle - 1 paalkuil (wijst op een houten voorganger of op het gebruik van een houten stelling om de bakstenen muur van de lakenhal op te trekken) – brandlaag 17^{de} eeuw: Smalle bakstenen constructie als bescherming van een loden leiding 18^{de} eeuw: 4 bakstenen muren die in verband staan met elkaar: resten van vier gevangencellen van het schepenhuis/stadhuys WO II: betonnen ondergrondse schuilplaats
161490	Veldprospectie (1990), NK: 150 meter Neolithicum: geen bijkomende specificatie over aantal vondsten of aard van de vondsten Bron: Calmeyn D. 1994, de prehistorische mens op de Pittems-Egemse cuesta. Een voorlopig beeld na 5 jaar veldprospectie, in: De Roede van Tielt 25/4, 142-200

1.3.3.3 Projectgebied gesitueerd ten aanzien van zijn landschappelijk en culturele kader



Figuur 36: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2017 (Bron: Geoportaal).

Langs het verloop van de Kortrijkstraat situeren zich de gebouwen van het Sint-Jozefscollege. In 1686 stichten de Minderbroeders in een huis aan de zuidzijde van de Ieperstraat, waarvan de boomgaard paalt aan de westzijde van hun kloosterdomein (cf. nr. 17), een Latijnse school of humaniora, dit op aandringen van de Tieltsse magistraat. Ter hoogte van de huidige parking, centraal binnen het plangebied, situeert zich vroeger een deel van het Sint-Michielsinstituut of Klein College, gebouwd in 1842. Ten noordoosten van het onderzoeksterrein staat het Klooster en Kerk van de Minderbroeders met toegangsdreef. Dit gebouw geldt als beschermd monument en klimt op tot de 17^{de} eeuw.

1.4 Synthese

Ter hoogte van het projectgebied Tielt Kortrijkstraat wenst de opdrachtgever ter hoogte van de voormalige collegesite een inbreidingsproject met ondergrondse parkeergelegenheid te realiseren. De beschreven werkzaamheden kunnen een bedreiging vormen voor eventueel aanwezig ondergronds erfgoed.

Naar aanleiding van de geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag binnen een vastgestelde archeologische zone, waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt, werd een archeologienota opgemaakt. Op basis van dit bureauonderzoek werd nagegaan of een verder archeologisch traject met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of er een (gedeeltelijke vrijgave) mogelijk is.

De vindplaatsen op de Centraal Archeologische Inventaris (CAI) in de onmiddellijke omgeving van het onderzoeksgebied corresponderen met de 3 sleuven die in 2005 in opdracht van het stadsbestuur van Tielt aangelegd zijn door J. De Gryse.

Wat de landschappelijke inplanting betreft, illustreert het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen heel duidelijk dat Tielt ontstaan is op een oost-west verlopende cuestarug. De hoogte vormde de verbinding tussen westelijk Vlaanderen (Ieper) en Gent. In dit hoger gelegen gebied kwamen in het verleden reeds Meso- en neolithische silexartefacten aan het licht, die wijzen op prehistorische bewoning, o.m. ter hoogte van Keidam en in de nabijheid van de bron van de Poekebeek ('Kale').

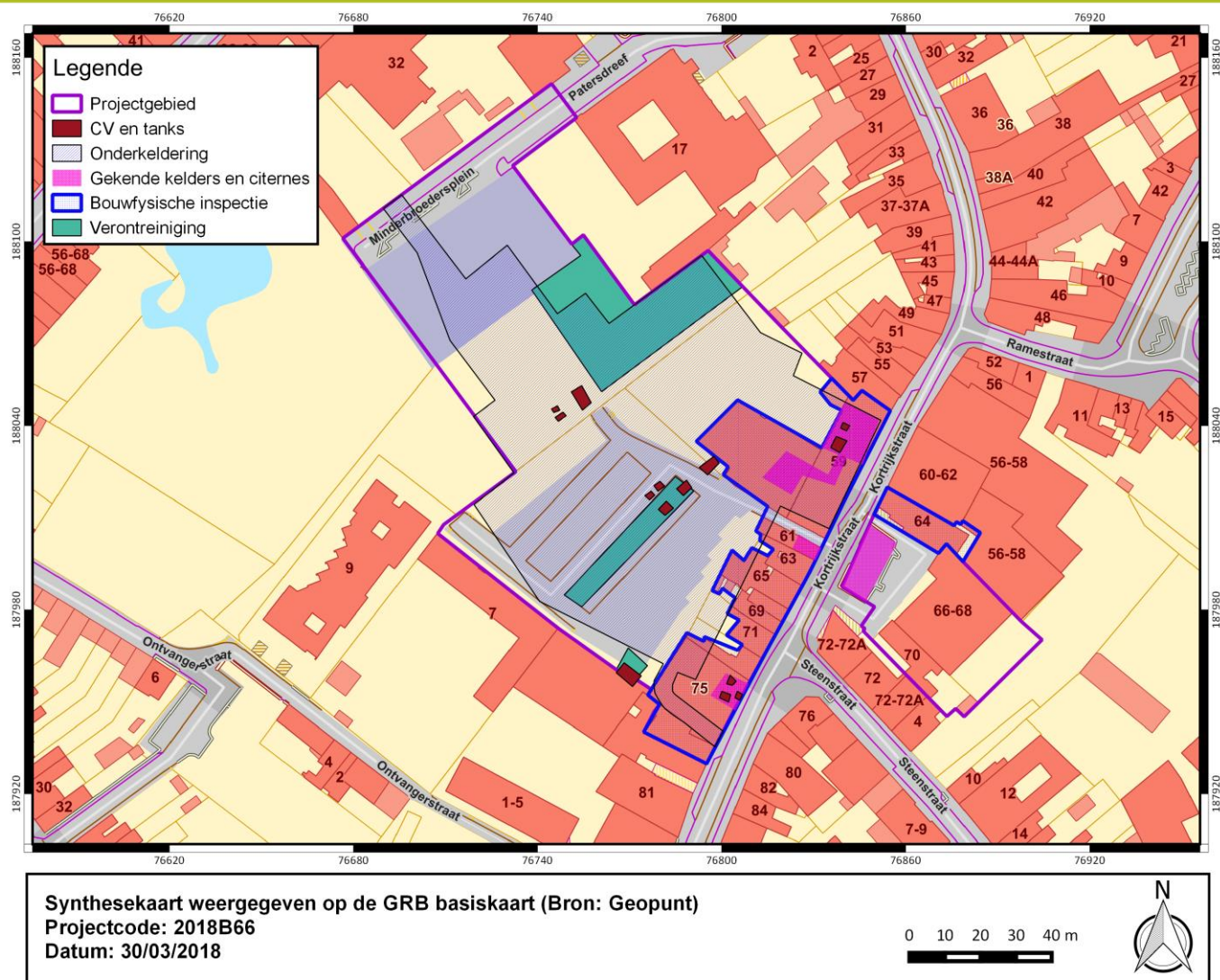
Tijdens het enige archeologisch onderzoek dat totnogtoe in het centrum van Tielt werd uitgevoerd, kwamen op de 3 onderzochte locaties Romeins aardewerk aan het licht. Wijzen deze vondsten op Romeinse bewoning in deze omgeving? Volgens sommigen zou dit de hypothese staven dat een Romeinse aftakking - van Blicquy tot Oudenburg - vanaf de Leie via de Tieltse cuesta naar de kust liep.

Wat betreft het ontstaan en de vroegste evolutie van Tielt, is er –o.a. door een gebrek aan archeologische gegevens- nauwelijks informatie voorhanden. De eerste vermelding in de historische bronnen dateert uit 1105. De vermelding van de Sint-Pieterskerk dateert uit dezelfde periode. Deze kerk, die dateert uit de vroege 12^{de} eeuw, bevindt zich ca. 200m ten noorden van het onderzoeksgebied situeert. Het toponiem de Kromme Wal, dat vlakbij deze kerk opduikt, verwijst in volmiddeleeuwse context naar een motteversterking. De burcht moet onder en ten noorden van de Sint-Pieterskerk gesitueerd worden, nl. tussen de Kromme Wal en de Bruggestraat.

In de 13^{de} eeuw fungeert Tielt steeds meer als een autonome entiteit. De nederzettingkern oefent steeds meer openbare functies uit en verwerft tegelijkertijd steeds meer stedelijke rechten, zoals het houden van een wekelijkse markt (1220) en een graanmarkt (1294). In een document uit 1275, waarin toestemming gegeven wordt tot de bouw van een lakenhalle, wordt Tielt voor het eerst aangeduid met de term 'stad'. De laatmiddeleeuwse stadsontwikkeling wordt sterk bepaald door twee hoofdassen, nl. de Bruggestraat-Kortrijkstraat en de Ieperstraat-Sint-Jansstraat. Deze assen leidden tot het ontstaan van het vierkant grondplan van het middeleeuws schependom. Het huidige onderzoeksgebied situeert zich langs de NZ-as.

Het projectgebied situeert zich langs de Kortrijksraat. De oudste vermelding van de "Curtreecstrate" dateert uit 1366.

Het oostelijke onderzoeksgebied situeert zich ter hoogte van een gedempte middeleeuwse molenvijver. De benaming Vijverhof herinnert hieraan. Vermoedelijk werd deze vijver gedempt na WOI. Het bureauonderzoek heeft geen argumenten opgeleverd die verder archeologisch onderzoek overbodig maken. Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek dient dan ook geconcludeerd te worden dat verder onderzoek noodzakelijk is.



Figuur 37: Synthesekaart weergegeven op de GRB basiskaart (bron: Gepunt).

Deel 2: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

Algemeen Rijksarchief

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

LEROUGE, J. e.a. 1986. 300 jaar college te Tielt. Van Schola Latina tot Sint-Jozefscollege. Tielt, Lannoo, ed.

OSTYN, R. 1993. Tielt: historische stedenatlas van België. Brussel, Gemeentekrediet, ed.

Sanderusmaps

VAN RANST, E. & SYS, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

VERVAEKE, V. 2013. Archiefonderzoeksrapport 'Van de Recollectenzerk tot de Collegesite', 24 p. (onuitgegeven rapport).

Deel 3: Bijlagen

Projectcode	2018B66
Onderwerp	Kortrijkstraat Tielt
Plannummer	1
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	06/02/2018

Plannummer	2
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	06/02/2018

Plannummer	3
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Verontreiniging
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	06/02/2018

Plannummer	4
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2017

Plannummer	5
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Geplande onderkeldering
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	06/02/2018

Plannummer	6
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	06/02/2018

Plannummer	7
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Traditionele Landschappenkaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	06/02/2018

Plannummer	8
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Tertiair Geologische Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	06/02/2018

Plannummer	9
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Quartair Geologische Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	06/02/2018

Plannummer	10
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	06/02/2018

Plannummer	11
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Potentiële bodemerosiekaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	06/02/2018

Plannummer	12
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	27/03/2018

Plannummer	13
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	27/03/2018

Plannummer	14
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Hoogteverloop
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	27/03/2018

Plannummer	15
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Waterlopen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	06/02/2018

Plannummer	16
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Lodewijk de Bersacques
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1635

Plannummer	17
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Sanderus
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1641

Plannummer	18
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Kloosterplan
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1986

Plannummer	19
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Ferraris
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1771-1777

Plannummer	20
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Lemaieur
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1786

Plannummer	21
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Atlas der Buurtwegen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Ca. 1840

Plannummer	22
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Poppkaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1842-1879

Plannummer	23
Type plan	Historisch plan
Onderwerp plan	Plan De Slypere
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1880

Plannummer	24
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1971

Plannummer	25
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1979-1990

Plannummer	26
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2000-2003

Plannummer	27
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2008-2011

Plannummer	28
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2017

Plannummer	29
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Verontreinigde zones
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	06/02/2018

Plannummer	30
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	Centrale verwarming en ondergrondse tanks
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend

Plannummer	31
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	Opmeten Kortrijkstraat
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend

Plannummer	32
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	Opmeten Kortrijkstraat
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend

Plannummer	33
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksterrein
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2017

Plannummer	34
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	CAI
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2017

Plannummer	35
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Cultuurhistorisch kader
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2017